Saskaņā ar
2015. gada 10. marta
MK noteikumiem Nr.125
APSTIPRINĀTS
ar biedrības Darīsim paši!
padomes lēmumu
2016. gada 1.martā

Grozījumi apstiprināti ar 2017.gada 24.februāra protokolu nr. 1/2017

BIEDRĪBAS *DARĪSIM PAŠI!*

SABIEDRĪBAS VIRZĪTA VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA

2015.-2020. GADAM

SATURS

Saturs **2**

Kopsavilkums **3**

Saskaņotība ar vietējās rīcības grupas darbības teritorijā esošo pašvaldību programmām un sasaiste ar citiem vietējā, reģionālā un nacionālā mēroga attīstības plānošanas dokumentiem **4**

1. Esošās situācijas izvērtējums **7**
1.1. Darbības teritorija **7**
1.1.1. Vispārējs ģeogrāfisks apskats 7
1.1.2. Sociālekonomisks apskats 9
1.1.3. Vietējās rīcības grupas darbības teritorijas pamatojums 13
1.2. Partnerības principa nodrošināšana **14**
1.3. Teritorijas stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums **15**
1.3.1. Stiprās puses 15
1.3.2. Vājās puses 16
1.3.3. Iespējas 16
1.3.4. Draudi 16
1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze **16**
1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums **18**
1.5.1. Biedrības *Darīsim paši!* starpvalstu sadarbības partneri 18
1.5.2. Biedrības *Darīsim paši!* starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības galvenie virzieni 19

2. Stratēģiskā daļa **21**
2.1. Vīzija, mērķi, rīcības un to raksturojums **21**
2.2. Sasniedzamie rezultāti **23**
2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai **23**

3. Rīcības plāns **24**
3.1. Rīcības plāns 2015.–2020. gadam Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam apakšpasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju" **24**
3.2. Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums **26**

4. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošana un novērtēšana **27**
4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām **27**
4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem **27**
4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, tostarp interešu konflikta novēršana **31**
4.3.1. Projektu vērtēšanas kārtība 31
4.3.2.Interešu konflikta novēršana 42
4.4. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas procedūra **44**
4.5. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas organizācija **45**

5. Finansējuma sadales plāns **46**

Pielikumi **47**

KOPSAVILKUMS

Biedrības *Darīsim paši!* sabiedrības virzīta vietējā attīstības stratēģija 2015.–2020. gadam (turpmāk tekstā Stratēģija) ir sasakaņota un papildinoša Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu attīstības plānošanas dokumentiem. Izstrādājot stratēģiju, tika organizētas 16 tikšanās ar teritorijas iedzīvotājiem, kā arī tika izstrādāta aptaujas anketa un tika veikta iedzīvotāju aptauja. Startēģijā iekļauti viedokļi un priekšlikumi, kas tika izteikti tikšanos laikā ar iedzīvotājiem, uzņēmējiem, NVO pārstāvjiem. Stratēģija paredz nodrošināt vienlīdzīgas iespējas arī personām ar invaliditāti, senioriem, cilvēkiem ar maziem bērniem, kā arī jauniešiem.

Stratēģijas ieviešanas teritorija ir Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi.

Sadarbojoties vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un vietējām pašvaldībām, noteikta biedrības „Darīsim paši!" teritorijas vīzija un mērķi, kas balstīti uz vietējām vajadzībām. Vīzija un mērķi sekmē Lauku attīstības programmas noteikto mērķu sasniegšanu, tādējādi nodrošinot integrētu un papildinošu attīstību.

Startēģijā noteikti trīs mērķi:

1. Vietējās ekonomikas stiprināšana;
2. Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem;
3. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšana.

Stratēģija tiks realizēta no 2015. līdz 2020.gadam piesaistot Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu trīs rīcībās:

1. Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai;
2. Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un teritorijas sakārtošanai;
3. Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai.

(1)

SASKAŅOTĪBA AR VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS DARBĪBAS TERITORIJĀ ESOŠO PAŠVALDĪBU PROGRAMMĀM UN SASAISTE AR CITIEM VIETĒJĀ, REĢIONĀLĀ UN NACIONĀLĀ MĒROGA ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorija atrodas Kurzemes plānošanas reģionā, ietverot Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadus. Stratēģijas izstrādē ir ņemti vērā Kurzemes plānošanas reģiona, Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadu teritorijas attīstības plānošanas dokumenti, kā arī Lauku attīstības programma.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2015.-2020.gadam (Kurzeme 2020) ir reģionāla līmeņa vidēja termiņa plānošanas dokuments, kurā noteiktas prioritātes, rīcības virzieni un pasākumu kopums Kurzemes reģiona attīstībai tuvākajam 6 gadu periodam.

Kuldīgas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam, Skrundas novada attīstības programma 2014.-2020.gadam un Alsungas novada attīstības programma 2015.-2020.gadam ir vietējo pašvaldību vidēja termiņa politiski dokumenti, kuros noteikts 6 - 7 gadu pasākumu kopums novadu attīstības stratēģisko uzstādījumu sasniegšanai.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma	**Kuldīgas novada attīstības programma**	**Skrundas novada attīstības programma**	**Alsungas novada attīstības programma**	**Lauku attīstības programma**
Kurzemes reģiona ilgtermiņa stratēģisko uzstādījumu veido 3 mērķi un 8 attīstības prioritātes. Stratēģiskie mērķi: • Gudra izaugsme. • Pievilcīga dzīves vide. • Globālā saistība un atvērtība. Attīstības prioritātes: • Zināšanu Kurzeme 2020 - uz zināšanām balstītas	Kuldīgas novada attīstības programmā noteikti vidēja termiņa uzstādījumi – 5 vidēja termiņa prioritātes, 10 rīcību virzieni, uzdevumi, rīcības plāns. Vidēja termiņa prioritātes • Izglītības kvalitāte un konkurētspēja • Tehniskā infrastruktūra • Radošais potenciāls • Uzņēmējdarbības vide • Kultūrvide Rīcību virzieni: • Sekmēt kvalitatīvas, konkurētspējīgas un	Skrundas novada attīstības programmā noteikti vidēja termiņa uzstādījumi – 4 vidēja termiņa prioritātes, 9 rīcību virzieni, uzdevumi, rīcības plāns. • Vidēja termiņa prioritātes • Cilvēkresursu prasmes, izglītība un dzīves kvalitāte • Mobilitāte un tehniskā infrastruktūra • Skrundas novada	Alsungas novada attīstības programmā noteikti vidēja termiņa uzstādījumi – 5 vidēja termiņa prioritātes, 9 rīcību virzieni, uzdevumi, rīcības plāns. Vidēja termiņa prioritātes (VTP): • Attīstīta vietējā uzņēmējdarbība un nodrošināta tehniskā	M19 — atbalsts LEADER vietējai attīstībai. Paredz: • Veicināt sabiedrības iesaisti vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvās, radot jaunas vērtības vietējā teritorijā, produktīvāk izmantojot vietējos resursus, sekmējot sadarbību un

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma	Kuldīgas novada attīstības programma	Skrundas novada attīstības programma	Alsungas novada attīstības programma	Lauku attīstības programma
uzņēmējdarbība s attīstība. • Radošā Kurzeme 2020 - Kurzemes dabas un kultūras telpas attīstība. • Zaļā Kurzeme 2020 - resursu efektivitāte un ilgtspēja • Dzīvesvieta Kurzeme 2020 - līdzsvarots apdzīvojums, kvalitatīvi un pieejami pakalpojumi. • Sasniedzamā Kurzeme 2020 - multimodālas un ilgtspējīgas transporta sistēmas attīstība • Kurzemnieki 2020 - veselīga, aktīva, droša un sociāli iekļaujoša sabiedrība • Sadarbības Kurzeme 2020 - sadarbības tīklu attīstība reģiona konkurētspējas veicināšanai un efektīvai	darba tirgum atbilstošas izglītības iespējas • Sekmēt sporta un veselīga dzīves veida attīstību • Attīstīt daudzveidīgus un kvalitatīvus kultūras pakalpojumus novadā • Nodrošināt kvalitatīvus veselības aizsardzības, sociālās aprūpes pakalpojumus un sabiedrisko drošību visiem novada iedzīvotājiem • Uzlabot teritorijas sasniedzamību, autoceļu, ielu un informācijas un komunikāciju tehnoloģiju infrastruktūru visā novada teritorijā • Paaugstināt mājokļu un inženierinfrastruktūras kvalitāti un pieejamību • Paaugstināt pilsētas un lauku vides pievilcību un sekmēt tās vērtību saglabāšanu • Nodrošināt atbalstu vietējai	atpazīstamība • Kompakta un efektīva pārvaldība • Rīcību virzieni: • Izglītība • Kultūra un sports • Sociālie pakalpojumi, veselības aprūpe un drošība • Novada sasniedzamība un mobilitāte • Mājokļi un tehniskā infrastruktūra • Sabiedrības un uzņēmēju aktivizēšana • Tūrisma infrastruktūras un pakalpojumu attīstība, dabas vides ilgtspēja • Pārvaldes attīstība • Sadarbības attīstība	infrastruktūra • Sakopta dzīves vide un moderna tehniskā infrastruktūra • Saglabāts kultūrvēsturis kais mantojums • Veiksmīga sabiedrības un pārvaldes mijiedarbība • Nodrošinātas izglītības iespējas, dažādotas kultūras un atpūtas aktivitātes Rīcību virzieni: • Uzņēmējdarbī bas vide. • Tehniskā infrastruktūra. • Vide un dabas resursi. • Materiālais un nemateriālais kultūrvēsturis kais mantojums. • Pārvaldība un sadarbība. • Sabiedriskā drošība, veselības un	vietējo patēriņu, attīstot jaunus uzņēmējdarbī bas modeļus. • Veicināt sabiedrības iesaisti vietējā dabas, fiziskā, sociālā, cilvēkkapitāla stiprināšanas un kultūras kapitāla ilgtspējīgas izmantošanas un attīstības iniciatīvās.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma	Kuldīgas novada attīstības programma	Skrundas novada attīstības programma	Alsungas novada attīstības programma	Lauku attīstības programma
pārvaldībai • Kurzemes tēls 2020 - Kurzemes tēla attīstība un atpazīstamības veicināšana	uzņēmējdarbībai un sekmēt investīciju piesaisti Kuldīgas novada ekonomikai • Stiprināt novada un pilsētas reģionālo lomu un administratīvo rīcībspēju • Veicināt pilsētas un novada atpazīstamību		sociālā aprūpe. • Vispārējā izglītība, Interešu izglītība. • Kultūras, atpūtas un sabiedriskās aktivitātes.	

1. ESOŠĀS SITUĀCIJAS IZVĒRTĒJUMS

1.1. Darbības teritorija

1.1.1. VISPĀRĒJS ĢEOGRĀFISKS APSKATS

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
Teritorijas platība un izvietojums	Teritorijas platība 2499,9 km^2 - Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi.	Teritorija atrodas Kurzemes centrālajā daļā un robežojas ar Ventspils, Talsu, Kandavas, Saldus, Vaiņodes, Aizputes un Pāvilostas novadiem. Novietojums reģiona centrā, relatīvi laba galvaspilsētas, tuvāko nacionālās un reģionālās attīstības centru, lielāko ostu un piekrastes sasniedzamība ir viens no attīstības potenciāla elementiem.
Teritorijas veids	Zemes izmantošanas struktūrā dominē meži un lauksaimniecības zemes. Meža platību īpatsvars ir lielāks nekā vidēji Latvijā. Lielākās mežu platības izvietotas teritorijas Z daļā. Teritorijā ir nozīmīgs ūdens objektu skaits. Teritorija ietilpst Ventas upju baseinu apgabalā, lielākā daļa – Ventas upes baseinā, neliela daļa – Baltijas jūras mazo upju noteces baseinos. Lielākās upes – Venta, tās pietekas Abava, Riežupe, Ciecere, Lētiža, Šķervelis u.c. Baltijas jūras baseina upes Užava, Rīva, Tebra. Lielākie ezeri – Vilgāles, Zvirgzdu, Kukšu un Pinku ezeri. Teritorija robežojas ar Usmas ezeru. Atsevišķās teritorijas daļās (īpaši Skrundas un Pelču pagastos) – zivju dīķi.	VRG teritorijas lielāko daļu aizņem lauksaimniecības zeme un meži, kas rada priekšnoteikumus meža resursu efektīvai un ilgtspējīgai izmantošanai, lauksaimniecības produktu pārstrādei un saistītajām nozarēm. Iekšējo ūdeņu tīkls veido potenciālu dabas tūrisma, piemēram, ūdenstūrisma attīstībai.
Dabas resursi	Nozīmīgākie dabas resursi VRG teritorijā – derīgie izrakteņi, zemes un augšņu, agroklimatiskie resursi, pazemes un virszemes ūdens resursi, vēja energoresursi (galvenokārt teritorijas R daļā), meža resursi. Teritorijā ir nozīmīgi māla, smilts, kūdras, saldūdens kaļķu, kvarca smilts, sapropeļa un māla iegulas, perspektīvā arī ģeoloģiskās struktūras dabas gāzes pazemes krātuvju ierīkošanai, kā arī potenciāli izmantojamie un mazizpētītie derīgie izrakteņi, piemēram naftas atradnes.	Dabas resursi veido potenciālu daudzveidīgas vietējās ekonomikas attīstībai., t.sk. būvniecībai, meža nozarei, lauksaimnieciskajai ražošanai (t.sk. bioloģiskajai lauksaimniecībai un ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai) un lauksaimniecības produktu pārstrādei, tūrismam u.c.
Dabas mantojuma objekti	Teritorijā ir bagāta ar īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un objektiem, tajā atrodas 12 Eiropas aizsargājamo teritoriju tīkla Natura 2000 teritorijas. Nozīmīgākās teritorijas: 8 dabas liegumi –Alsungas meži,	VRG teritorija ir bagāta ar dabas vērtībām, kuras jāsaglabā nākamajām paaudzēm, kā arī jāizmanto iedzīvotāju atpūtai un

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
	Diļļu pļavas, Gudenieki, Maņģenes meži, Skrundas zivju dīķi, Ventas ieleja, Ventas un Šķerveļa ieleja, Užavas augštece, 3 dabas parki – Alsungas senleja, Pinku ezers, Riežupe un 1 mikroliegums –Dzirnieku pļava. Būtiska nozīme ir arī ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem, dendroloģiskajiem stādījumiem, aizsargājamām alejām, vērtīgajām dabas ainavām.	izglītošanai. Dabas mantojuma objekti ir resurss tūrisma attīstībai.
Kultūras mantojuma objekti	VRG teritorijas kultūrvēsturisko mantojumu veido Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā kā unikāla vērtība (saglabājusi unikālu vēsturisko apbūvi ar augstu autentiskuma pakāpi, iekļauj 365 vēsturiskās ēkas); daudzveidīgas kuršu laikmeta, Livonijas, Kurzemes hercogvalsts un vēlāku laiku materiālās un nemateriālās kultūras liecības. Kuldīgas vecpilsēta ir iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā, Suitu kultūrtelpa – UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. Teritorijā ir ievērojams valsts un vietējās valsts aizsargājamo pilsētbūvniecības, arhitektūras, arheoloģijas mākslas, vēstures un industriālo pieminekļu skaits (t.sk., valsts nozīmes - 44 arheoloģijas, 53 arhitektūras, 2 vēstures un 1 pilsētbūvniecības, vietējas nozīmes kultūras pieminekļi –31 arheoloģijas un 9 arhitektūras pieminekļi). Līdzās Kuldīgai - Alsunga, Ēdole, Kabile, Lēnas, Renda, Turlava - apdzīvotas vietas ar nozīmīgu mantojuma objektu sakopojumu, suitu teritorijas un kuršu ķoniņu brīvciemi – teritorijas ar īpašu vēsturiskās attīstības gaitu un tradīcijām.	Kultūrvēsturiskais mantojums, t.sk. starptautiski atzītas vērtības, ir nozīmīgs attīstības potenciāla elements, kā arī lielā mērā nosaka teritorijas un iedzīvotāju identitāti un tradīcijas. Nepieciešams saglabāt un restaurēt kultūras mantojuma objektus, nodrošinot labās prakses restaurācijas pielietošanu, kā arī veicināt to pieejamību un izmantot tos tūrisma attīstībai. Nemateriālās kultūras tradīcijas – būtiska vietējo kopienu identitātes daļa, nepieciešams atbalstīt to saglabāšanu un izkopšanu.
Iedzīvotāju blīvums	12,16 iedz./ km^2	-
Būtiskākie attīstības un apdzīvojuma centri	Kuldīga – reģionālās nozīmes attīstības centrs. Skrunda, Alsunga – novadu nozīmes attīstības centri. Vārme, Rudbārži, Dzelda, Ēdole, Pelči, Renda, Mežvalde, Kabile, Snēpele, Turlava, Laidi, Vilgāle, Padure, Gudenieki, Īvande – vietējās nozīmes centri, lielie ciemi. Raņķi, Jaunmuiža, Sermīte, Ķikuri, Ozoli, Ķimale, Novadnieki, Valtaiķi, Deksne, Birži (Basi), Vanga Pumpuri, Ciecere, Kušaiņi, Rūnaiši, Lēnas, Sieksāte, Smilgas, Almāle – lauku apdzīvojuma centri, ciemi.	Ilgtspējīga apdzīvojuma struktūras attīstība, nodrošinot katram apdzīvojuma centra līmenim atbilstošu pakalpojumu klāstu un darbavietas.

1.1.2. SOCIĀLEKONOMISKS APSKATS

<table>
<tr><th>RĀDĪTĀJS</th><th>REZULTĀTI</th><th>SECINĀJUMI</th></tr>
<tr><td>Iedzīvotāju skaits VRG darbības teritorijā (Pēc PMLP datiem.)</td><td>2010.gadā - 34921
2012. gadā - 34316
2014. gadā – 33218
2015. gadā – 32683
<table>
<tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Alsunga</td><td>1650</td><td>1626</td><td>1592</td></tr>
<tr><td>Kuldīga</td><td>27272</td><td>26826</td><td>26017</td></tr>
<tr><td>Skrunda</td><td>5999</td><td>5870</td><td>5609</td></tr>
</table></td><td>Iedzīvotāju skaits VRG teritorijā turpina samazināties, galvenokārt negatīva migrācijas saldo rezultātā. Nepieciešams atbalstīt vietējās uzņēmējdarbības attīstību, darba vietu radīšanu un kvalitatīvas dzīves vides veidošanu, lai ietekmētu migrācijas procesu.</td></tr>
<tr><td>Jaundzimušo skaits (pēc CSP datiem)</td><td>2010.gadā - 300
2012. gadā - 294
2014. gadā – 301</td><td>Jaundzimušo skaits ir gandrīz nemainīgs. Nepieciešams atbalstīt tādas aktivitātes, kuras paredzētas ģimenes brīvam laikam, bērnu aktīvās atpūtas vietas, bērnu pieskatīšanas vietas.</td></tr>
<tr><td>Tirgus sektora ekonomiski aktīvie uzņēmumi uz 1000 iedzīvotājiem (aprēķini pēc CSP datiem)</td><td>
<table>
<tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Alsungas nov.</td><td>94</td><td>105</td><td>112</td></tr>
<tr><td>Kuldīgas nov.</td><td>78</td><td>78</td><td>88</td></tr>
<tr><td>Skrundas nov.</td><td>65</td><td>68</td><td>69</td></tr>
</table></td><td>Kopumā uzņēmumu skaitam attiecībā pret iedzīvotāju skaitu, ir tendence palielināties. Tomēr šis rādītājs viennozīmīgi neraksturo kopējo uzņēmējdarbības vidi. Nepieciešams īpaši sniegt atbalstu tādu uzņēmumu veidošanai un attīstībai, kas veicina teritorijas ilgtspējīgu attīstību, balstīta uz efektīvu vietējo resursu pielietojumu, augstu pievienoto vērtību, konkurētspējīgiem un atpazīstamiem produktiem un sekmē nodarbinātību.</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>RĀDĪTĀJS</th><th>REZULTĀTI</th><th>SECINĀJUMI</th></tr>
<tr><td>Bezdarba līmenis</td><td>
Reģistrēto bezdarbnieku skaits (cilv., NVA)
<table>
<tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Alsunga</td><td>163</td><td>104</td><td>77</td></tr>
<tr><td>Kuldīga</td><td>2499</td><td>1814</td><td>1540</td></tr>
<tr><td>Skrunda</td><td>632</td><td>429</td><td>337</td></tr>
</table>
Bezdarba līmenis (%, NVA)
<table>
<tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Alsunga</td><td>14,90</td><td>11,30</td><td>8,70</td></tr>
<tr><td>Kuldīga</td><td>14,10</td><td>11,70</td><td>9,60</td></tr>
<tr><td>Skrunda</td><td>16,60</td><td>13,40</td><td>11,40</td></tr>
</table>
Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā. (%, RAIM apr.)
<table>
<tr><td></td><td>2010</td><td>2012</td><td>2014</td></tr>
<tr><td>Alsunga</td><td>38,65</td><td>51,92</td><td>49,35</td></tr>
<tr><td>Kuldīga</td><td>34,21</td><td>42,94</td><td>40,84</td></tr>
<tr><td>Skrunda</td><td>41,77</td><td>52,45</td><td>47,48</td></tr>
</table>
</td><td>Bezdarbnieku skaits un bezdarba līmenis VRG darbības teritorijā ir samazinājies. Vienlaikus tas joprojām ir lielāks nekā vidējais valstī un Kurzemes reģionā. Problemātisks ir ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars.</td></tr>
<tr><td>Būtiskākās uzņēmējdarbības nozares</td><td>
Nozīmīgākās specializācijas nozares VRG teritorijā ietilpstošajos novados, kas noteiktas to stratēģijās, ir šādas.
Kuldīgas novads:

Meža nozare.
Lauksaimniecība, tās produktu pārstrāde un lauku ekonomikas daudzveidošana.
Daudzveidīgs tūrisma piedāvājums.
Pakalpojumu nozares – izglītības, veselības aprūpes, tirdzniecības, komercpakalpojumi u.c.
Radošās industrijas.

Skrundas novads:

Lauksaimniecība un lauksaimniecības produktu pārstrāde.
Mežsaimniecība (ietverot mežsaimniecību, mežizstrādi un kokapstrādi).
Derīgo izrakteņu ieguve un izmantošana.
Zivsaimniecība.
Tūrisms.

Alsungas novads:
</td><td>
Nozīmīga loma VRG teritorijā ir meža nozarei – iespējami efektīva un ilgtspējīga meža resursu izmantošana – gan saimnieciskai darbībai, gan rekreācijai un dabas vērtību saglabāšanai un atjaunošanai.
Atbalstāma lauksaimniecība, tās produktu pārstrāde, t.sk. ekoloģiski tīras produkcijas ražošana un lauku ekonomikas daudzveidošana. Veicināma amatniecība un mājražošana. Atsevišķās teritorijas daļās būtiska arī zivsaimniecība.
VRG teritorijā nozīmīga perspektīvā nozare ir tūrisms, it īpaši kultūras, kultūrvēstures, dabas, aktīvais tūrisms, lauku tūrisms.
Nākotnē pieaugoša loma radošajām industrijām, t.sk., arhitektūras, dizaina, kino, vizuālās mākslas, mūzikas jomā, kā arī izmantojot moderno tehnoloģiju sniegtās iespējas.
</td></tr>
</table>

<table>
<tr><th>RĀDĪTĀJS</th><th>REZULTĀTI</th><th>SECINĀJUMI</th></tr>
<tr><td></td><td>

Mežsaimniecība un kokapstrāde – īpaši kokapstrāde ar augstu pievienoto vērtību.
Lauksaimniecības attīstība, īpaši videi draudzīga lauksaimniecība un kvalitatīvas produkcijas ražošana.
Mājražošanas un amatniecības attīstība, t.sk. suitu tradīciju saglabāšana un zīmola popularizēšana.
Kultūrvēsturiskā, izziņas, kā arī dabas un lauku tūrisma attīstība.

</td><td></td></tr>
<tr><td>VRG darbības teritorijā reģistrēto nevalstisko organizāciju skaits (Pēc Lursoft datiem)</td><td>
<table>
<tr><th>Gads</th><th>Kuldīgas nov.</th><th>Skrundas nov.</th><th>Alsungas nov.</th></tr>
<tr><td>2010.</td><td>201</td><td>37</td><td>8</td></tr>
<tr><td>2012.</td><td>249</td><td>42</td><td>12</td></tr>
<tr><td>2014.</td><td>286</td><td>48</td><td>16</td></tr>
</table>
</td><td>
NVO skaitam ir tendence pieaugt visos VRG novados, tomēr to aktivitāte ir viai atšķirīga.
Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu NVO rīcības plānā tika analizētas būtiskās sektora problēmas, t.sk.:

Cilvēkresursu trūkums.
Grūtības piesaistīt finansējumu, t.sk. informācijas trūkums.
Zināšanu un izpratnes trūkums par NVO darba specifiku.
Nepietiekama NVO koordinācija.
Sabiedrības pasivitāte un sapratnes trūkums.
Telpu trūkums.
Paredzētie risinājumi:
Sekmēt NVO kapacitātes paaugstināšanu un iedzīvotāju iesaistīšanos nevalstiskajās organizācijās.
Veicināt nevalstisko organizāciju sadarbību un vienotas informatīvās telpas izveidi.

</td></tr>
</table>

RĀDĪTĀJS	REZULTĀTI	SECINĀJUMI
		• Veicināt labdarību, brīvprātīgo darbu un sabiedriskās iniciatīvas.
Kultūra	Kuldīgas novadā darbojas Kuldīgas novada pašvaldības kultūras pārvalde, ir izveidotas 3 pašvaldības aģentūras un 2 profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes: • P/A „Kuldīgas novada muzejs”, • P/A „Kuldīgas Galvenā bibliotēka”, • P/A „Kuldīgas kultūras centrs”, • Ernesta Vīgnera Kuldīgas mūzikas skola, • Kuldīgas mākslas un humanitāro zinību skolas struktūrvienība – Mākslas skola. Kuldīgas kultūras centra amatiermākslas kolektīvos 2010.gadā piedalījās 522 dalībnieki, 2011.gadā - 527 dalībnieki, 2012.gadā – 647 dalībnieki, 2013.gadā – 701 dalībnieks, 2014.gadā – 730 dalībnieki. Kuldīgas novada pagastos ir 37 kolektīvi un 740 dalībnieki. Kultūras dzīves aktivitātes Skrundas novadā norisinās Skrundas kultūras namā, Rudbāržu kultūras namā, Nīkrāces Atpūtas centrā un Saieta namā, kā arī Raņķos pasākumu zālē. Brīvdabas pasākumi notiek Skrundas pilskalna estrādē un Skvēros pilsētas centrā. Lielākie svētki kultūras jomā ir pašdarbības kolektīvu atskaites koncerts Janvārī, Skrundas pilsētas svētki maija otrajā nedēļas nogalē, kā arī amatiemākslas kolektīvu festivāls Spēlēju , dancoju augustā. Novadā darbojas 7 bibliotēkas, divas no tām Skrundas pilsētā , bet pārējās blīvāk apdzīvotos ciemu centros. Alsungas novadā darbojas kultūras nams, muzejs, bibliotēka, kā arī dažādus kultūras pasākumus organizē nevalstiskās organizācijas – biedrības „Etniskās kultūras centrs „Suiti””, „Suitu amatnieki”, „Spārni Alšvangā”, „Suitu kultūras mantojums”, „Alsungas keramika” u.c. Alsungas novada kultūras namā darbojas 9 pašdarbības kolektīvi. Kopā pašdarbības kolektīvos pie kultūras nama iesaistīti ap 100 dalībnieku	VRG teritorijā ir vērojama aktīva kultūras dzīve, ko virza un koordinē gan pašvaldības, gan nevalstiskās organizācijas. Kultūras tradīciju uzturēšana un mākslinieciskā jaunrade ir vietējo kopienu identitātes un sabiedriskās dzīves daļa, nepieciešams atbalstīt to saglabāšanu un izkopšanu. Dalībnieku skaitam dažādos kolektīvos ir tendence paaugstināties. Nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras, t.sk. pasākumu norises vietu un telpu, aprīkojuma, inventāra iegādei.

1.1.3. VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS DARBĪBAS TERITORIJAS PAMATOJUMS

Biedrība *Darīsim paši!* ir dibināta 2006.gadā ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti iedzīvotājiem, veicinot lauku teritorijas ekonomisko attīstību, pakalpojumu pieejamību un kvalitātes uzlabošanu biedrības darbības teritorijā.

1.attēls. Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorija

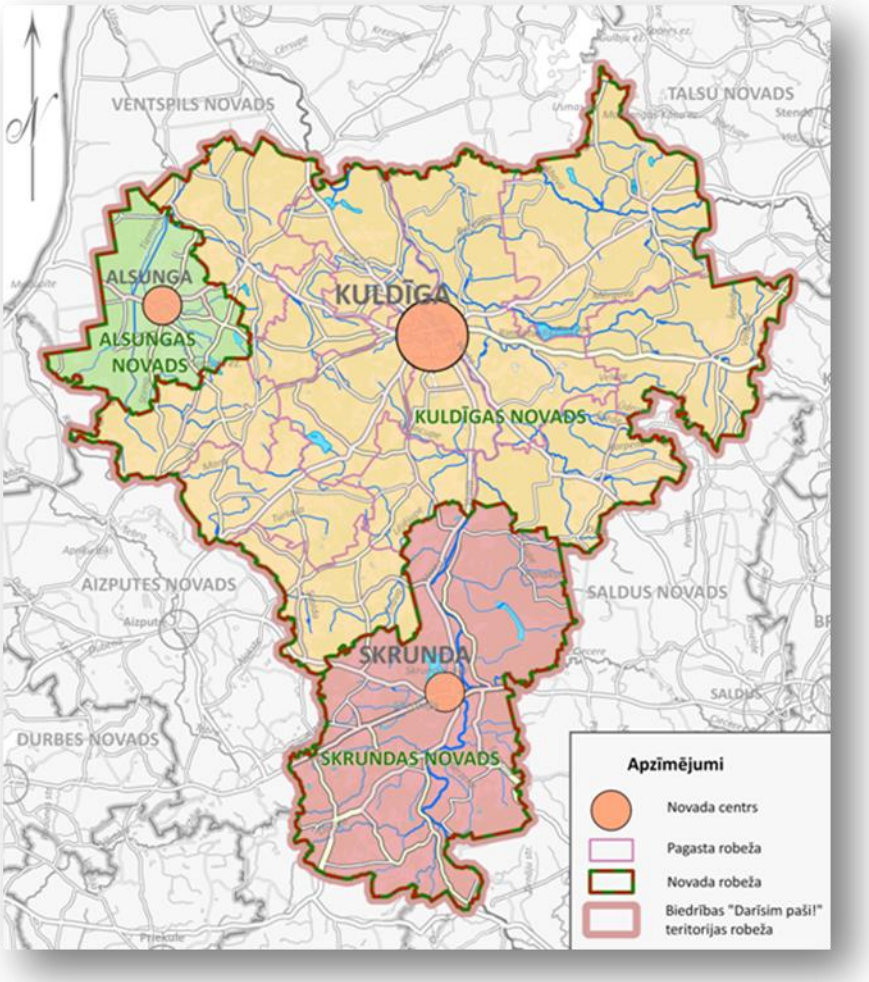

Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorijā ietilpst trīs novadi – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novads (sk.1.attēlu). Vēsturiski biedrības Darīsim paši! darbības teritorija veidojusies bijušā Kuldīgas rajona teritorijas robežās. Ģeogrāfiski tā atrodas Rietumlatvijas vēsturiskā Kurzemes reģiona centrālajā daļā (sk.2.attēlu).

2.attēls. Biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorija Latvijā

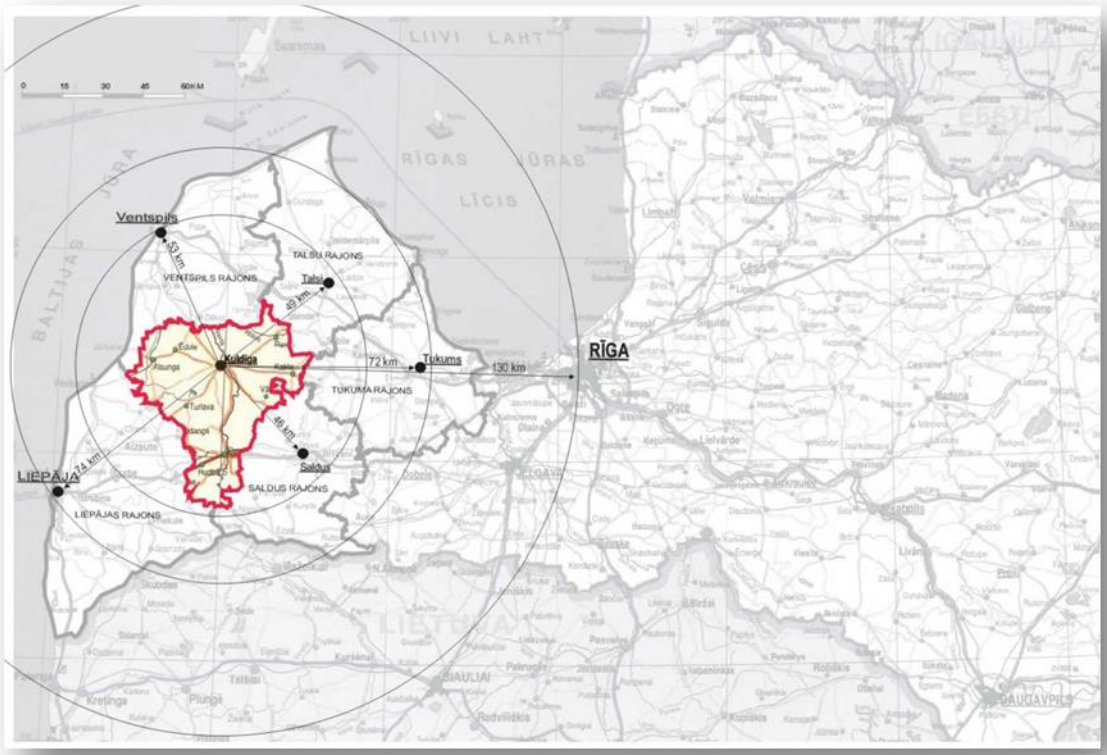

Biedrības darbības teritorija ietver 20 teritoriālās vienības, tostarp divas pilsētas un 18 pagastus. Kuldīgas novadā ietilpst Kuldīgas pilsēta, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kabiles, Kurmāles, Laidu, Padures, Pelču, Rendas, Rumbas, Snēpeles, Turlavas un Vārmes pagasti. Skrundas novads ietver Skrundas pilsētu, Skrundas, Nīkrāces, Raņķu un Rudbāržu pagastus. Alsungas novadā ietilpst Alsungas pagasts.

1.2. Partnerības principa nodrošināšana

Biedrības *Darīsim paši!* organizatoriskā pārvaldes struktūra veidota pēc šādas shēmas:

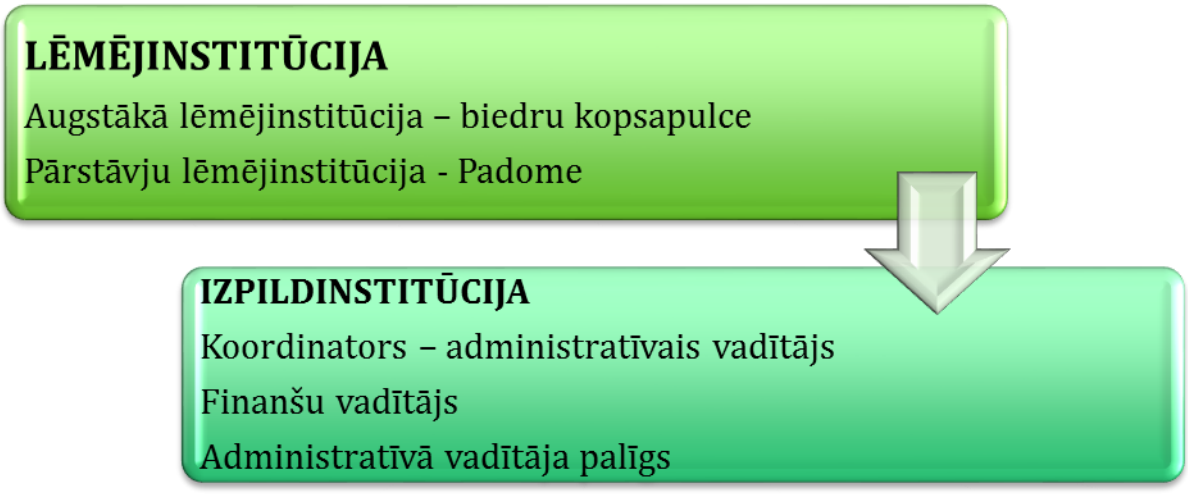

Biedrībā *Darīsim paši!* ir reģistrēti 32 biedri (sk.1.pielikumu). Biedrības *Darīsim paši!* Padome sastāv no 9 padomes locekļiem, no kuriem ne vairāk kā trīs ir pašvaldību pārstāvji, un vismaz pa vienam pārstāvim tiek iekļauti padomes locekļi, kas pārstāv lauksaimnieku, lauku sieviešu un jauniešu intereses.

1.3. Teritorijas stipro un vājo pušu, iespēju un draudu izvērtējums

SVID analīzes kopsavilkumam izmantoti tematiskajās darba grupās un tikšanās ar iedzīvotājiem paustie viedokļi, kā arī aptaujas anketu rezultāti. SVID izstrādē ņemtas vērā iepriekšējo plānošanas periodu vietējo attīstības stratēģiju SVID izvērtējumi.

1.3.1. STIPRĀS PUSES

(1) Izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums Kurzemes centrālajā daļā;

(2) Iedzīvotāju potenciāls

  (a) Izglītoti, radoši, sabiedriski aktīvi iedzīvotāji kā VRG attīstību virzošs spēks

  (b) VRG teritorijā iedzīvotāju skaits pietiekams, lai varētu konkurēt ar citām teritorijām

(3) Izglītības bāze, skolu tīkls un augstskolu filiāles

  (a) Plašs skolu (vispārizglītojošo, specializēto) tīkls, augstskolu filiāles, kas nodrošina izglītības iespējas VRG teritorijā

(4) Kultūras un dabas vērtības, unikāla kultūrvide, daudzpusīgas mākslas norišu tradīcijas, nozīmīgs kultūrvēsturiskais mantojums

  (a) Bagātīgs kultūras un dabas mantojums, kultūrainaviskās vērtības,

  (b) VRG teritorijas kultūrvēsturisko mantojumu veido Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā kā unikāla vērtība daudzveidīgas kuršu laikmeta, Livonijas, Kurzemes hercogvalsts un vēlāku laiku materiālās un nemateriālās kultūras liecības. Kuldīgas vecpilsēta ir iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma nacionālajā sarakstā, Suitu kultūrtelpa – UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā

(5) Sakaru infrastruktūra

  (a) Kvalitatīvi sakari, (augošas mobilo komunikāciju iespējas, interneta nodrošinājums) rada nozīmīgus priekšnoteikumus teritorijas saimnieciskajai un sociālai attīstībai.

(6) Dabas resursi, to funkcionālās ietekmes zonas VRG teritorijā

  (a) Dabas resursi, t.sk. zemes resursi, arī rekreācijā izmantojamie dabas resursi ir labvēlīgs faktors VRG attīstībā.

  (b) Dabas resursi veido potenciālu daudzveidīgas vietējās ekonomikas attīstībai., t.sk. būvniecībai, meža nozarei, lauksaimnieciskajai ražošanai (t.sk. bioloģiskajai lauksaimniecībai un ekoloģiski tīras produkcijas ražošanai) un lauksaimniecības produktu pārstrādei, tūrismam u.c.

(7) Saimnieciskās, sociālās un kultūras attīstības tradīcijas un potenciāls

  (a) Saimnieciskās attīstības tradīcijas, t.sk. apkalpojošā sfērā, ražošanas tradīcijas (kokapstrāde, vieglā rūpniecība), amatniecības tradīcijas, kā arī kultūras dzīves tradīcijas un izglītības potenciāls rada pamatu tālākai šo nozaru attīstībai.

(8) Esošās ražošanas teritorijas un objekti, kas pielāgojami jaunām aktivitātēm

(9) Attīstīta kokrūpniecība – mežsaimniecība, kopkapstrāde

(10) Daudzveidīgi pasākumi sporta un veselīga dzīves veida popularizēšanai

1.3.2. VĀJĀS PUSES

(1) Atrašanās nomaļus no galvenajiem valsts transporta koridoriem

  (a) Neraugoties uz izdevīgo novietojumu Kurzemes centrālajā daļā, lielākā daļa VRG teritorija atrodas nomaļus no galvenajiem transporta koridoriem (galvenie valsts autoceļi, dzelzceļi), kas saista valsts galvaspilsētu ar lielākajām Kurzemes pilsētām, ostām, transporta mezgliem, tranzīta maršrutiem

(2) Iedzīvotāju vecumstruktūra (bērnu un jauniešu īpatsvars samazinās), iedzīvotāju skaita samazināšanās.

(3) Nepietiekama atsevišķu VRG teritorijas daļu sasniedzamība un neapmierinošs ceļu tehniskais stāvoklis

(4) Nepietiekams tūrisma radītais ekonomiskais efekts, sezonalitātes efekts.

(5) Finanšu līdzekļu nepietiekama pieejamība uzņēmējdarbības attīstībai

(6) Kvalificēta un motivēta darba spēka trūkums

1.3.3. IESPĒJAS

(1) Kultūras mantojuma objektu saglabāšana, restaurēšana un izmantošana tūrisma attīstībai.

(1) Nemateriālās kultūras tradīciju – būtiska vietējo kopienu identitātes daļa, saglabāšana un izkopšana.

(2) Investīciju piesaiste efektīvai resursu izmantošanai

(3) Tūrisma plūsmu piesaiste, tūrisma mērķauditoriju diversifikācija, tūrisma tieši un netieši radīto ienākumu apjoma palielināšanās, sezonalitātes efekta samazināšana.

(4) Atbalsta instrumentu izmantošana sociāli ekonomiskās attīstības stimulēšanai

(5) Starpnovadu un starpnozaru sadarbības iespējas

(6) Veselīga dzīves veida popularizēšana

(7) Resursu ilgtspējīga un efektīva izmantošana

1.3.4. DRAUDI

(1) Darbaspējīgo un izglītoto iedzīvotāju aizplūšana, apdraudot iedzīvotāju potenciālu

(2) Demogrāfiskās slodzes palielināšanās.

(3) Drošības situācijas pasliktināšanās, sociāli nelabvēlīgo parādību (alkoholisma, narkomānijas u.c.) pieaugums.

(4) ES un valsts atbalsta instrumentu neizmantošana, vai to nepietiekams nodrošinājums.

(5) Ekonomiskās situācijas pasliktināšanās nacionālā un starptautiskā līmenī, konkurences pieaugums un attīstības disproporcijas dažādās teritorijas daļās

(6) Teritorijas attīstības nevienmērības pastiprināšanās – atsevišķu VRG teritorijas daļu degradācija, „nomales efekta" veidošanās lauku teritorijās

(7) Valsts ekonomiskās politikas un likumdošanas nestabilitāte

(8) Izmaksu pieaugums resursiem

1.4. Teritorijas attīstības vajadzību identificēšana un potenciāla analīze

Galvenās teritorijas attīstības vajadzības un potenciālās attīstības jomas noteiktas, balstoties uz ģeogrāfisko un sociāli ekonomisko datu apkopojuma un SVID analīzes rezultātiem, kā arī, veicot aptauju un tiekoties ar iedzīvotājiem pilsētās un pagastos (tika organizētas 16 tikšanās ar iedzīvotājiem, iegūstot plašu informāciju par iedzīvotāju grupu vajadzībām dažādās teritorijas daļās.)

Teritorijas attīstības potenciālu veido:

- Ģeogrāfiskais novietojums, teritorijas sasniedzamība.
- Bagātīgs kultūrvēsturiskais un dabas mantojums, t.sk. starptautiski atzītas vērtības.
- Dabas resursi.
- Iedzīvotāju prasmes, tradīcijas, uzņēmējdarbība, sabiedriskā aktivitāte.
- Atbalsta infrastruktūra.

Kā būtiskākās vajadzības un atbalstāmās jomas tika identificētas:

Vietējo resursu pilnvērtīgā izmantošanā balstītu produktu un pakalpojumu attīstīšana un virzīšana tirgū: meža resursu efektīva apsaimniekošana, lauksaimniecības produktu pārstrāde, mājražošana, amatniecība, radošās industrijas, kultūras un dabas mantojuma izmantošana tūrismā. Iedzīvotāju iesaistīšana uzņēmējdarbībā, sociālās uzņēmējdarbības atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: ēku un būvju būvniecība, piemērošana; iekārtas un aprīkojums, saistītās mārketinga aktivitātes.

Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un izmantošana.

- Nepieciešamie ieguldījumi: materiālās kultūras mantojuma objektu sakārtošana, to pieejamības veicināšana, piemērošana pakalpojumu sniegšanai, t.sk. aprīkojums, inventārs, iedzīvotāju izpratnes un labās prakses veicināšana.

Kultūras tradīciju un identitātes izkopšana un ilgtspēja.

- Nepieciešamie ieguldījumi: telpu pielāgošana, aprīkojums, inventārs.

Mākslas procesu, radošuma un inovāciju atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: telpu iekārtošana, aprīkojums, inventārs.

Vietējo kopienu aktivitāšu, dažādu vecuma un sociālo grupu vajadzību un iniciatīvu atbalsts.

- Nepieciešamie ieguldījumi: infrastruktūra (iekštelpu un ārtelpas) iekārtošana, aprīkojums, inventārs, t.sk. apmācībām, sociālās iekļaušanas, interešu klubu un brīvā laika pavadīšanas pasākumiem.

Veselīga dzīves veida veicināšana dažādām vecuma grupām.

- Nepieciešamie ieguldījumi: sporta infrastruktūra un aprīkojums, izglītošanas un popularizēšanas pasākumiem.

Dabas teritorijas un objektu aizsardzība un izmantošana iedzīvotāju atpūtai un izglītošanai.

- Nepieciešamie ieguldījumi: dabas teritoriju infrastruktūra un pieejamība, aprīkojums, t.sk., izglītojošiem pasākumiem un programmām, popularizācijai.

Apdzīvoto vietu publiskās ārtelpas uzlabošana dzīves kvalitātes paaugstināšanai.

- Nepieciešamie ieguldījumi: teritorijas labiekārtošana, t.sk., vides pieejamības un universālā dizaina risinājumi, vides objekti.

1.5. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības vajadzību novērtējums

1.5.1. BIEDRĪBAS *DARĪSIM PAŠI!* STARPVALSTU SADARBĪBAS PARTNERI

Biedrībai *Darīsim paši!* iepriekšējā plānošanas periodā no 2007.-2013.gadam ir izveidojies plašs starpvalstu sadarbības projektu partneru loks (sk. 3.attēlu).

3. attēls. **Biedrības *Darīsim paši!* starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu partneri**

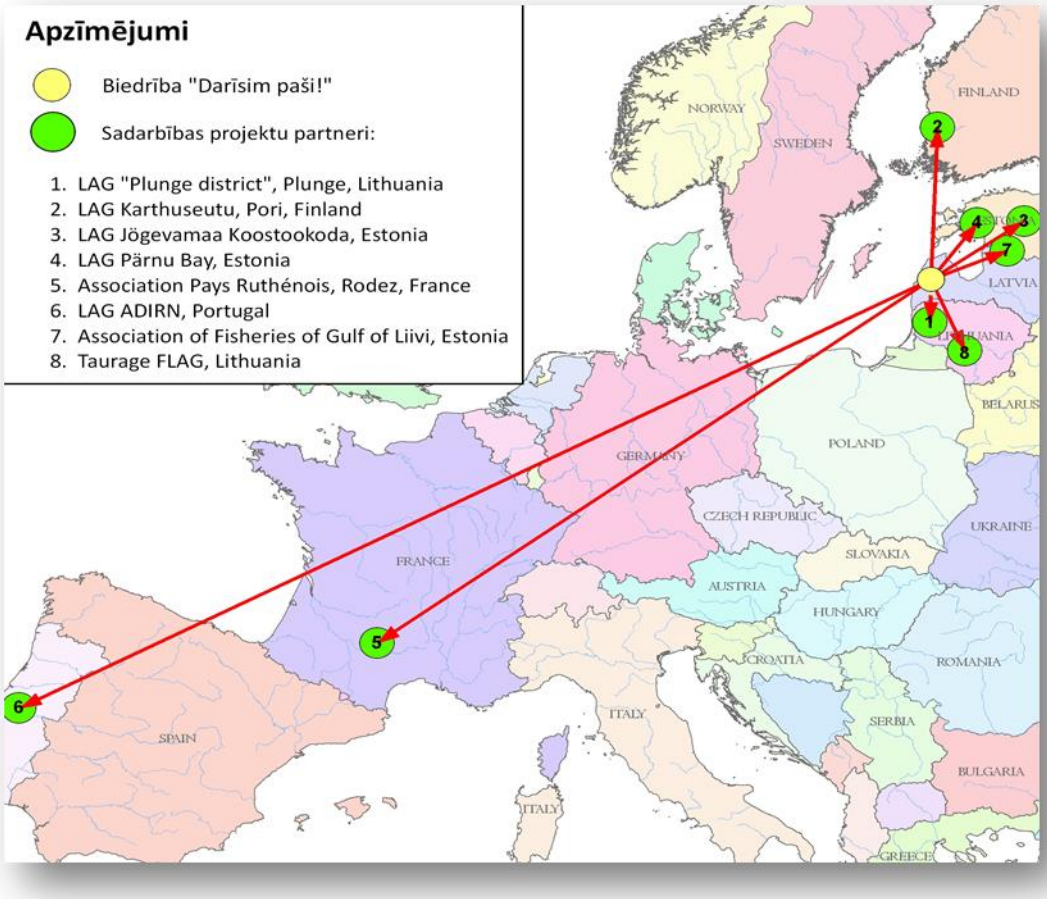

Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu realizācija bija iespējama pateicoties arī veiksmīgai sadarbībai ar pašvaldībām – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadiem. Bez minēto pašvaldību atbalsta biedrībai *Darīsim paši!* nebūtu tik īsā laikā (no 2012.-2014.gadam) iespējams realizēt četrus starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus. Pašvaldību atbalsts biedrībai *Darīsim paši!* bija:

- sadarbības partneru kontaktinformācija – daļai no ārvalstu sadarbības partneriem bija nodibināti kontakti ar Kuldīgas un Skrundas novada pašvaldībām, līdz ar to biedrībai *Darīsim paši!* bija daudz vieglāk uzsākt sarunas par kopīgu projektu realizēšanu;
- projektu priekšfinansējums – lai varētu realizēt starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus nepieciešams priekšfinansējums 50% apmērā. Tā kā biedrībai nav tik lielu finanšu resursu, tikai pateicoties Kuldīgas un Skrundas novadu pašvaldību atbalstam, starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektus bija iespējams īstenot;

- projektu vadītāji – lai nodrošinātu projektu veiksmīgu realizāciju, nepieciešams projekta vadītājs, kas sagatavo projekta pieteikumu, veic cenu salīdzināšanas procedūru, veic komunikāciju ar projektu sadarbības partneriem, ievieš projektā paredzētās aktivitātes, organizē festivālus un citus projekta ietvaros paredzētos pasākumus, kā arī veic citas ar projekta ieviešanu saistītās aktivitātes. Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektiem no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai un Eiropas Zivsaimniecības fonda projekta vadītāja atalgojums nav attiecināms, līdz ar to bija nepieciešams meklēt risinājumus šai problēmai, jo biedrības *Darīsim paši!* rīcībā nav pietiekoši lieli cilvēkresursi šādu papildus pienākumu izpildei. Projektu vadītāji tika veiksmīgi piesaistīti no biedrības *Darīsim paši!* teritorijā ietilpstošajām pašvaldībām;

- projekta ietvaros notikušo pasākumu organizatorisks atbalsts – starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu ietvaros tika organizēti lieli, vērienīgi festivāli, pasākumi un semināri. Lai varētu nodrošināt kvalitatīvu minēto pasākumu norisi, to organizēšanai tika piesaistīti pašvaldību un pašvaldību iestāžu darbinieki;

- publicitāte – ar pašvaldību atbalstu tika sagatavoti videosižeti par projektu ietvaros rīkotajiem pasākumiem, kā arī informācija vietējiem iedzīvotājiem par projekta aktivitātēm tika publicēta pašvaldību informatīvajos izdevumos.

1.5.2. BIEDRĪBAS *DARĪSIM PAŠI!* STARPTERITORIĀLĀS UN STARPVALSTU SADARBĪBAS GALVENIE VIRZIENI

Biedrība *Darīsim paši!* starpterioriālās un starpvalstu sadarbības projektos plānotie galvenie virzieni ir:

1. Attīstīt starpvalstu sadarbību kultūras jomā un veicināt vietējo amatniecības tradīciju popularizēšanu un pārmantojamību nākamajām paaudzēm, veicinot inovatīvu sadarbības ideju attīstību starp dažādām Eiropas valstīm, nodrošinot biedrības *Darīsim paši!* un sadarbības partneru teritoriju iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāti.
2. Veicināt sadarbību starp Latvijas un citu Eiropas valstu vietējo rīcības grupu teritorijā esošajiem uzņēmējiem un amatniekiem, sekmēt uzņēmējdarbības un amatniecības popularizēšanu, radošu ideju apmaiņu, vietējo produktu virzību vietējā un starptautiskā tirgū un sekmēt vietējās produkcijas mārketinga stratēģijas izstrādi.
3. Veicināt vietējo un starpvalstu teritoriju iedzīvotāju pieredzes apmaiņu, popularizējot veselīgu un aktīvu dzīves veidu, tostarp jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem.
4. Veicināt sabiedrības izglītošanu vietējā un starptautiskā mērogā, inovatīvu produktu un pakalpojumu ieviešanu, radošu ideju apmaiņu un to nozīmi tūrisma attīstībā - neformālā izglītība starptautiskā mērogā - radošās vasaras skolas, plenēri u.tml.
5. Popularizēt vides aizsardzības aktivitātes vietējā un starptautiskā mērogā.
6. Attīstīt kultūras un radošo industriju aktivitātes uzsverot to nozīmi vietējā attīstībā un starptautiskā mērogā
7. Veicināt materiālā/ nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanas un popularizēšanas aktivitātes starpteritoriālā un/ vai starptautiskā mērogā.
8. Tradicionālo pasākumu – svētku/ festivālu organizēšana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem, nodrošinot biedrības *Darīsim paši!* un starpvalstu sadarbības partneru teritoriju iedzīvotāju sabiedrisko aktivitāti.
9. Veicināt sadarbību starp Latvijas un citu Eiropas valstu vietējo rīcības grupu teritorijā dzīvojošiem jauniešiem, atbalstot jauniešu aktivitātēm – kopīgu aplikāciju izstrāde, maiņas punktu ierīkošana u.tml.

Obligāts nosacījums starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu īstenošanā ir visu trīs biedrības *Darīsim paši!* darbības teritorijā ietilpstošo novadu iedzīvotāju mērķa grupu dalība jeb iesaiste projektā.

2. STRATĒĢISKĀ DAĻA

2.1. Vīzija, mērķi, rīcības un to raksturojums

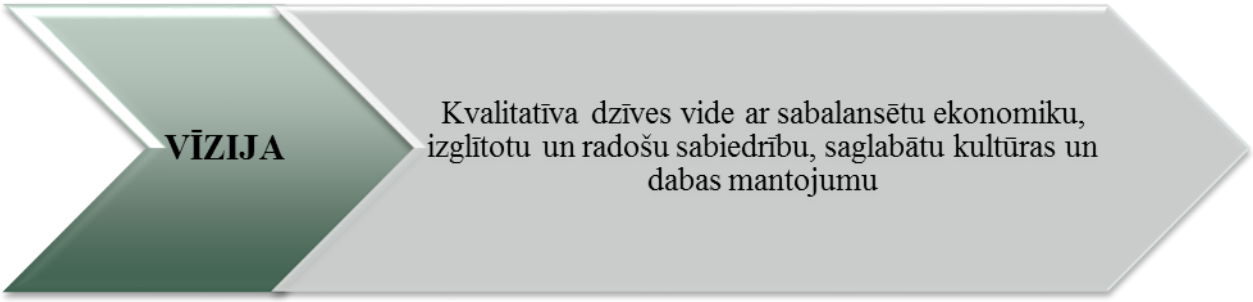

Sadarbojoties vietējiem iedzīvotājiem, organizācijām, uzņēmējiem un vietējām pašvaldībām, noteikta biedrības „Darīsim paši!" teritorijas vīzija un mērķi, kas balstīti uz vietējām vajadzībām. Vīzija un mērķi sekmē Lauku attīstības programmas noteikto mērķu sasniegšanu, tādējādi nodrošinot integrētu un papildinošu attīstību.

Mērķis	Rīcība	Piedāvātie risinājumi / rīcības raksturojums
1.MĒRĶIS Vietējās ekonomikas stiprināšana	1.RĪCĪBA Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai	1.Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana 2.Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana 3.Tādas vides radīšana vai labiekārtošana, kurā tiek realizēta vietējā produkcija, un jaunu realizācijas veidu ieviešana 4.Darbinieku produktivitātes kāpināšana
2. MĒRĶIS Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp	2. RĪCĪBA Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un teritorijas sakārtošanai	1.Vietējās teritorijas sakārtošana, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību 2.Sabiedrisko aktivitāšu, tostarp apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu, dažādošana
	3. RĪCĪBA Atbalsts	1. Vietējās teritorijas dabas un kultūras mantojuma objektu

personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem	materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai	saglabāšana, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību 2. Nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana, tautas amatniecības un vietējo tradīciju popularizēšana, sabiedrisko aktivitāšu un brīvā laika pavadīšanas veidu dažādošana
3.MĒRĶIS Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšana	4.RĪCĪBA Atbalsts starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšanai	*

* tiks aizpildīts pēc normatīvo aktu spēkā stāšanās, kas reglamentē atbalsta nosacījumus starpteritoriālās un strapvalstu sadarbības projektiem

2.2. Sasniedzamie rezultāti

Nr. p. k.	Mērķis	Novērtējuma rādītājs	Bāzes vērtība (2014)	2018. gads	2020. gads
1.	Vietējās ekonomikas stiprināšana	Jaunu vai uzlabotu produktu un/ vai pakalpojumu skaits	0	10	12
		Labiekārtotas pārstrādes un/ vai realizācijas vietas	0	4	5
		Apmācīto darbinieku skaits	0	5	5
2.	Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem	Jaunu/ uzlabotu pakalpojumu skaits	0	12	15
		Jaunu/ uzlabotu objektu skaits	0	8	9
		Dažādotu sabiedrisko aktivitāšu skaits	0	16	18
3.	Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšana	Realizēto satrpteritoriālās un starpvalstu sadarbības projektu skaits	0	1	3

2.3. Inovatīvo risinājumu identificēšana un atbilstības kritēriji to noteikšanai

Stratēģijas īstenošanas ietvaros, vadoties pēc vērtēšanas kritērijiem, paredzēts piešķirt papildus punktus projektiem, kas ietver inovatīvus risinājumus. Aktivitātē „Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas" tiek vērtēti šādi inovāciju aspekti:

Inovāciju kritērijs	Apraksts	Punkti
Oriģinalitāte	Netradicionāli risinājumi teritorijas attīstības veicināšanai un identitātes stiprināšanai, kas radīti un īstenoti konkrētajā pašvaldībā vai pārņemti no citām Latvijas pašvaldībām vai ārvalstu prakses, veiksmīgi pielāgojot tos vietējiem apstākļiem	0.5
Multiplikatīva pieeja	Uzņēmējdarbības, aktivitāšu, pakalpojumu savstarpēja koordinācija, panākot, ka vieni risinājumi ietekmē un papildina citu attīstību, tādā veidā nodrošinot kompleksu jautājumu risināšanu teritorijas attīstībai	0.5
Kultūrvēsturiskā mantojuma sasaiste ar inovācijām	Apģērbos, aksesuāros, apavos, darbarīkos, ēdienā, telpā, ēkā, ainavā, amatniecības tradīciju turpināšanā, seno prasmju pārmantošanā, produkcijā, pakalpojumos	0.5
Ražojumu/ pakalpojumu/aktivitāšu sasaiste ar zinātni un pētniecību	Izmantoti jaunākie zinātnes sasniegumi, ir sadarbība ar augstskolām vai attiecīgās jomas zinātniekiem un pētniekiem	0.5

3. RĪCĪBAS PLĀNS

3.1. Rīcības plāns 2015.–2020. gadam Lauku attīstības programmas 2014.–2020. gadam apakšpasākumā "Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju"

Nr.	Mērķis / rīcība	Lauku attīstības programmas apakšpasākuma aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (*euro*)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Rezultātu rādītāji
1.	**1.MĒRĶIS Vietējās ekonomikas stiprināšana/** 1.RĪCĪBA Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai	5.1.1 Jaunu produktu un pakalpojumu radīšana, esošo produktu un pakalpojumu attīstīšana, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana 5.1.2 Lauksaimniecības produktu pārstrāde, to realizēšana tirgū un kvalitatīvu darba apstākļu radīšana 5.1.3. vietējās produkcijas realizēšanai paredzētas vides radīšana vai labiekārtošana, kā arī jaunu realizācijas veidu ieviešana un to atpazīstamības tēla veidošana 5.1.4* Darbinieku produktivitātes kāpināšana	50 000 25 000 ja projektā paredzēta tikai darbinieku produktivitātes kāpināšana	70% Kopprojektam 80%	2016.g. 1 kārta 2017.g. 2 kārtas 2018.g. nepārtraukta projektu pieņemšana	10 jauni vai uzlaboti produkti un/ vai pakalpojumi 4 sakārtotas pārstrādes un/ vai realizācijas vietas 5 apmācīti darbinieki
2.	**2. MĒRĶIS Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem/** 2. RĪCĪBA Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu	5.2.1.Vietējās teritorijas, tostarp dabas un kultūras objektu, sakārtošana, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību 5.2.2.Sabiedrisko aktivitāšu (tostarp apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes	30 000 pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai 30 000 sabiedrisko	Sabiedriskā labuma projektam 90%	2016.g. 1 kārta 2017.g. 2 kārtas 2018.g.	7 jauni/ uzlaboti pakalpojumi 5 jauni/ uzlaboti objekti

Nr.	Mērķis / rīcība	Lauku attīstības programmas apakšpasākuma aktivitāte	Maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam (*euro*)	Maksimālā atbalsta intensitāte (%)	Īstenošanas kārtas (izsludināšanas princips)	Rezultātu rādītāji
	dažādošanai un teritorijas sakārtošanai	vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu) dažādošana.	aktivitāšu dažādošanai		nepārtraukta projektu pieņemšana	10 dažādotas sabiedriskās aktivitātes
3.	**2.MĒRĶIS Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem/** 3. RĪCĪBA Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai	5.2.1.Vietējās teritorijas, tostarp dabas un kultūras objektu, sakārtošana, lai uzlabotu pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un sasniedzamību 5.2.2.Sabiedrisko aktivitāšu (tostarp apmācību un interešu klubu, sociālās aprūpes vietu, kultūras, vides aizsardzības, sporta un citu brīvā laika pavadīšanas veidu) dažādošana.	30 000 pakalpojumu pieejamībai, kvalitātei un sasniedzamībai 30 000 sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai	Sabiedriskā labuma projektam 90%	2016.g. 1 kārta 2017.g. 2 kārtas 2018.g. nepārtraukta projektu pieņemšana	5 jauni/ uzlaboti pakalpojumi 3 jauni/ uzlaboti objekti 6 dažādotas sabiedriskās aktivitātes

* Ja projektā paredzētas tikai 5.1.4.aktivitātei „Darbinieku produktivitātes kāpināšana“ atbilstošās darbības, maksimālā attiecināmo izmaksu summa vienam projektam ir 25 000 euro.

3.2. Cita ārējā finansējuma nepieciešamība un piesaistīšanas novērtējums

Pamatojoties uz statistiskajiem datiem, iepriekšējā plānošanas perioda pieredzei un sasniegtajiem rādītājiem, kā arī ņemot vērā biedrības *Darīsim paši!* teritorijas iedzīvotāju, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju sniegtos viedokļus, turpmākajā vietējās rīcības grupas darbībā paredzēts meklēt iespējas piesaistīt arī citu ārējo finansējumu, lai veicinātu iedzīvotāju vēlmi iesaistīties uzņēmējdarbībā, sniegtu atbalstu iedzīvotāju un organizāciju aktivizēšanai, jaunas infrastruktūras un aktivitāšu radīšanai, atbilstoši vietējās sabiedrības vēlmēm un vajadzībām.

4. SABIEDRĪBAS VIRZĪTAS VIETĒJĀS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJAS ĪSTENOŠANA UN NOVĒRTĒŠANA

4.1. Vietējās rīcības grupas informācijas tīklu veidošanas apraksts un sadarbības nodrošināšana ar dažādām tās darbības teritorijā esošajām organizācijām

Informācijas tīkls	Skaidrojums
Sadarbības partneri	Latvijas Lauku forums, Latvijas Lauku konsultāciju centrs, Lauku atbalsta dienests, Lauku tīkls, Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu pašvaldības, lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "Kuldīgas labumi" - kopēji semināri, diskusijas, informatīvi pasākumi u.c.
Biedrības mājas lapa	Regulāri tiek atjaunota un papildināta mājas lapa www.darisimpasi.lv ar aktualitātēm potenciālajiem projektu iesniedzējiem, kā arī jebkuram interesentam. Pieejama darbinieku kontaktinformācija.
Vietējie plašsaziņas līdzekļi	Vietējais laikraksts „Kurzemnieks", reģionālās televīzijas „Skrundas TV" veidotie videosižeti, kas tiek pārraidīti Latvijas reģionu televīzijā Re:TV un pieejami youtube.com, radio „Kurzemes Radio", Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu pašvaldību informatīvie izdevumi un pašvaldību mājas lapas.
Projektu iesniedzēju datu bāze	Apkopota projektu iesniedzēju kontaktinformācija (e-pasts, tālrunis) Microsoft Excel programmā
Individuālas konsultācijas	Tiek sniegtas pa tālruni, e-pasta sarakstē, kā arī tikšanās klātienē biedrības „Darīsim paši!" birojā

4.2. Papildinātības nodrošināšana ar Eiropas Savienības struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem

Partnerība, ieviešot Stratēģiju, nodrošinās papildinātību ar ES struktūrfondu darbības programmas specifiskajiem atbalsta mērķiem (turpmāk – SAM).

Būtiskākie SAM-i, kas koordinētā veidā uzlabotu Stratēģijas mērķu sasniegšanu ir šādi:

3.1.1."Sekmēt MVK izveidi un attīstību, īpaši apstrādes rūpniecībā un RIS3 prioritārajās nozarēs"

Atbalsts tiks sniegts jaunu MVK izveidei un esošu attīstībai, kas ietver finansējuma pieejamības veicināšanu, t.sk. garantiju, aizdevumu izsniegšanu, investīciju veikšanu, darījumu strukturēšanu, konsultācijas un apmācības. Vienlaikus tiks nodrošināti biznesa inkubatoru pakalpojumi (pirms-inkubācijas atbalsts, aizdevumi, konsultācijas, mentorings, semināri, atbalsts prototipu izstrādei u.c.), tai skaitā radošo industriju komersantiem un izveidota radošā inkubatora infrastruktūra. Papildus esošu MVK attīstībai tiks nodrošināta industriālo teritoriju un telpu izveide un attīstība. SAM ietver šādus atbalsta pasākumus:

3.1.1.1. "Aizdevumu garantijas"

3.1.1.2. "Mezanīna aizdevumi"

3.1.1.3. “Biznesa eņģeļu ko-investīciju fonds”

3.1.1.4. “Mikrokreditēšana un aizdevumi biznesa uzsācējiem”

3.1.1.5. “Atbalsts ieguldījumiem ražošanas telpu un infrastruktūras izveidei vai rekonstrukcijai”

3.1.1.6. “Reģionālie biznesa inkubatori un radošo industriju inkubators”

Papildinātība ar biedrības *Darīsim paši!* SVVA stratēģijas 1,mērķi *Vietējās ekonomikas stiprināšana* un 1,rīcību *Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai*

5.5.1. “Saglabāt, aizsargāt un attīstīt nozīmīgu kultūras un dabas mantojumu, kā arī attīstīt ar to saistītos pakalpojumus”

Atbalstāmās darbības: uz pašvaldību attīstības programmām balstīta, nozīmīgu kultūras un dabas mantojuma objektu un saistītās infrastruktūras atjaunošana, pārbūve un restaurācija, jaunas infrastruktūras būvniecība ar mērķi pilnveidot kultūras un dabas mantojuma objektā nodrošinātos pakalpojumus, kā arī jaunu pakalpojumu izveide, dabas un kultūras mantojuma objektu sasniedzamības uzlabošana un kultūras mantojuma izpēte.

Papildinātība ar biedrības “Darīsim paši!” SVVA stratēģijas 2,mērķi *Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem* un 3,rīcību *Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai*

5.4.1. “Saglabāt un atjaunot bioloģisko daudzveidību un aizsargāt ekosistēmas”

Indikatīvās atbalstāmās darbības ir biotopu un sugu aizsrardzības atjaunošanas pasākumi, infrastruktūras rekonstrukcija un izbūve, saskaņā ar dabas aizsardzības plāniem, sugu un biotopu aizsardzības plāniem.

Specifiskā atbalsta mērķa pasākums 5.4.1.1. “Antropogēno slodzi mazinošas infrastruktūras izbūve un rekonstrukcija Natura 2000 teritorijās” atbalstāmās darbības ir infrastruktūras rekonstrukcija un izbūve, saskaņā ar Natura 2000 teritoriju Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāniemInfrastruktūras. Šajā pasākumā finansējuma saņēmēji ir pašvaldības, bet sadarbības partneri - biedrības un nodibinājumi, kuras tiesību aktos noteiktajā kārtībā veic nepieciešamos apsaimniekošanas pasākumus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās, valsts zemju īpašnieki, kuru zemēs paredzēta infrastruktūras izveide.

Papildinātība ar biedrības “Darīsim paši!” SVVA stratēģijas 2,mērķi *Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem* un 3.rīcību *Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai*

5.6.2. “Teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas atbilstoši pašvaldību integrētajām attīstības programmām”

Atbalstu plānots sniegt integrētajās pašvaldību attīstības programmās noteiktajiem prioritārajiem publiskās infrastruktūras investīciju projektiem, kas vērsti uz pilsētvides revitalizācijas veicināšanu, rūpniecisko teritoriju un citu uzņēmējdarbībai plānoto vai izmantoto degradēto teritoriju

atjaunošanu nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru pašvaldībās (t.sk. novada teritorija ārpus attīstības centra). Sakārtoto degradēto teritoriju pielāgošana jaunu uzņēmumu izvietošanai tajās vai esošo paplašināšanai, lai sekmētu nodarbinātību un ekonomisko aktivitāti pašvaldībās.

Papildinātība ar biedrības *Darīsim paši!* SVVA stratēģijas 1,mērķi *Vietējās ekonomikas stiprināšana* un 1,rīcību *Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai*

3.3.1. "Palielināt privāto investīciju apjomu reģionos, veicot ieguldījumus uzņēmējdarbības attīstībai atbilstoši pašvaldību attīstības programmās noteiktajai teritoriju ekonomiskajai specializācijai un balstoties uz vietējo uzņēmēju vajadzībām"

Atbalsts – investīcijas maza mēroga uzņēmējdarbības atbalsta publiskās infrastruktūras attīstībai un pieejamībai.

Papildinātība ar biedrības *Darīsim paši!* SVVA stratēģijas 1,mērķi *Vietējās ekonomikas stiprināšana* un 1,rīcību *Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai*

9.2.4. "Uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem, jo īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem",

---

pasākums 9.2.4.2. „Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai", kurā atbalstāmās darbības ir:

- interaktīvas informatīvi izglītojošas nodarbības;
- izglītojoši pasākumi par veselīga dzīvesveida veicināšanu darba vietās;
- konkrētu rīcību vai iespējas popularizējoši pasākumi pašvaldībās (veselības dienu organizēšana u.c.);
- veselīga dzīvesveida veicināšanas programma izglītības iestādēs;
- vasaras nometnes pusaudžiem un jauniešiem;
- sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju darbinieku un klientu (bāreņu un bez vecāku apgādības palikušo bērnu, kuri apgūst patstāvīgas dzīves iemaņas) izglītošana par veselīga uztura jautājumiem.
- pasākumi muskuļu un skeleta slimību mazināšanai;
- psihologa konsultācijas bērniem, vecākiem un riska grupām (lai mazinātu atkarību riska veidošanos un risinātu problēmas, saistītas ar vielu lietošanas cēloņiem, neirotiski, depresīvi sindromi, pašnāvnieciskas tieksmes, sekmju pasliktināšanās u.c.);
- citi pasākumi atbilstoši SAM 9.2.3.ietvaros izstrādātajām veselības tīklu attīstības vadlīnijām.
- Papildinātība ar biedrības "Darīsim paši!" SVVA stratēģijas 2.mērķi *Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem* un 2.rīcību *Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un teritorijas sakārtošanai*

9.1.1. “Palielināt nelabvēlīgākā situācijā esošu bezdarbnieku iekļaušanos darba tirgū”,

t.sk. specifiskā atbalsta mērķa pasākums 9.1.1.3. “Atbalsts sociālajai uzņēmējdarbībai”, kurā atbalsts tiks sniegts sabiedrības izpratnes par sociālās uzņēmējdarbības atbalsta sistēmu veidošanas pasākumiem, sociālās uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas izstrādei, sociālās uzņēmējdarbības atbalsta sistēmas ieviešana, pasākuma starprezultātu novērtēšana un priekšlikumu izstrāde tiesiskā ietvara un atbalsta pilnveidošanai.

Papildinātība ar biedrības *Darīsim paši!* SVVA stratēģijas 1,mērķi *Vietējās ekonomikas stiprināšana* un 1,rīcību *Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai*

4.3. Projektu vērtēšanas kritēriji un kārtība, tostarp interešu konflikta novēršana

4.3.1. PROJEKTU VĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA

Projektu vērtēšanas kārtība vietējā rīcības grupā tiek īstenota saskaņā ar MK noteikumiem „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā „Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju" un biedrības *Darīsim paši!* projektu vērtēšanas komisijas nolikumam.

Vietējā rīcības grupa mēneša laikā pēc projektu iesniegumu iesniegšanas termiņa beigām vai, ja attiecīgā kārta ilgst vairāk par 30 kalendāra dienām, mēneša laikā pēc katra attiecīgās kārtas mēneša beigām izvērtē projekta atbilstību vietējās attīstības stratēģijai, pamatojoties uz projektu vērtēšanas kritērijiem.

Projektam piešķir noteiktu punktu skaitu atbilstoši katram vērtēšanas kritērijam, kas nosaka projekta atbilstību vietējās attīstības stratēģijai. Lai projekts atbilstu vietējās attīstības stratēģijai, tam jāiegūst vismaz minimālais punktu skaits.

Pēc projektu izvērtēšanas katrai vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautajai attiecīgajai rīcībai atsevišķi izveido projektu sarakstu, sarindojot projektu iesniegumus pēc iegūto punktu skaita, un sagatavo atzinumus, ko paraksta vietējās rīcības grupas paraksttiesīga persona.

Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendentam, kas ieguvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteiktajam īpašajam kritērijam. Par projektiem, kas neiegūst minimālo punktu skaitu atbilstoši vērtēšanas kritērijiem, kuri nosaka projekta atbilstību vietējās attīstības stratēģijai, vietējā rīcības grupa sniedz negatīvu atzinumu. Ja vietējā rīcības grupa sniedz negatīvu atzinumu, tā norāda pamatotu noraidīšanas iemeslu.

Projektu sarakstu un atzinumus, Padomes sēdes protokola kopiju kopā ar projektu iesniegumiem un tiem pievienotajiem dokumentiem, kā arī publikācijas kopiju par projektu iesniegumu pieņemšanas uzsākšanu piecu darbdienu laikā iesniedz Lauku atbalsta dienestā. Lauku atbalsta dienests informāciju par vietējās rīcības grupas vērtēšanas rezultātiem ievieto savā tīmekļvietnē.

Ja projekta iesniegumā norādītā informācija nav pietiekama, lai VRG varētu izvērtēt projekta atbilstību vietējās attīstības stratēģijas rīcības plānā iekļautai rīcībai, VRG rakstiski pieprasa atbalsta pretendentam papildus informāciju. Pieprasīto papildus informāciju atbalsta pretendents iesniedz 5 darba dienu laikā pēc pieprasījuma saņemšanas. Ja pieprasītā informācija noteiktajā termiņā netiek iesniegta, VRG projektu iesniegumu vērtē pamatojoties uz projekta iesniegumā norādīto informāciju, un attiecīgajā vērtēšanas kritērijā piešķir zemāko vērtējumu. VRG saraksti ar atbalsta pretendentu pievieno projekta iesniegumam un iesniedz Lauku atbalsta dienestā.

Ja attiecīgajā kārtā publiskais finansējums nav pietiekams, lai atbalstītu visus iesniegtos vietējās attīstības stratēģijai atbilstošos projektus, priekšroku dod projektu iesniegumiem ar lielāku punktu skaitu.

Projektu atbilstību attīstības stratēģijai nosaka atbilstoši vairākiem vērtēšanas kritērijiem katrai izvirzītajai rīcībai.

4.3.1.1.Projektu vērtēšanas kritēriji 1. rīcībai „Atbalsts vietējās ekonomikas stiprināšanai"

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
1.	Projekta saturiskā atbilstība rīcībai.	Punktu skaits netiek piemērots. Nosaka vai projekts **atbilst** konkrētai rīcībai vai **neatbilst**. Tiek vērtēta titullapā un „B.Informācija par projektu" norādītā informācija. Ja projekts neatbilst kondekrētai rīcībai, tas tālāk netiek vērtēts.	Titullapa B.Informācija par projektu
2.	Projekta iesnieguma iesniegšana	**1** – projekta iesniegums iesniegts Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā (EPS). **0** – projekta iesniegums iesniegts biedrības „Darīsim paši!" birojā papīra formātā vai nosūtīts uz epastu: lad@lad.gov.lv kā dokuments, kas parakstīts ar elektronisko parakstu. *Ja Pretendents nav EPS lietotājs, tam Lauku atbalsta dienesta klientu apkalpošanas daļā (tuvākajā vai pieejamajā Dienesta reģionālajā pārvaldē vai Rīgā) jāiesniedz iesniegums un jānoslēdz līgums par EPS lietošanu, saņemot lietotāja numuru un paroli).* *Iesniedzot birojā, līdzi ārējais datu nesējs ar projekta iesniegumu un visiem pavaddokumentiem skanētā veidā.* **Pieteikumi pa pastu netiek pieņemti !**	
3.	Inovāciju kritērijs	**0,5** – Oriģinalitāte - netradicionāli risinājumi teritorijas attīstības veicināšanai un identitātes stiprināšanai, kas radīti un īstenoti konkrētajā pašvaldībā vai pārņemti no citām Latvijas pašvaldībām vai ārvalstu prakses, veiksmīgi pielāgojot tos vietējiem apstākļiem. **0,5** – Multiplikatīvais efekts - uzņēmējdarbības, aktivitāšu, pakalpojumu savstarpēja koordinācija, panākot, ka vieni risinājumi ietekmē un papildina citu attīstību, tādā veidā nodrošinot kompleksu jautājumu risināšanu teritorijas attīstībai, projekta rezultātus iespējams izmantot citām sabiedrības grupām, nozarēm, ģeogrāfiskām teritorijām u.tml. **0,5** – Kultūrvēsturiskā mantojuma sasaiste ar inovācijām - apģērbos, aksesuāros, apavos, darbarīkos, ēdienā, telpā, ēkā, ainavā, amatniecības tradīciju turpināšanā, seno prasmju pārmantošanā, produkcijā, pakalpojumos u.c. **0,5** – Ražojumu/ pakalpojumu/aktivitāšu sasaiste ar zinātni un pētniecību - izmantoti jaunākie zinātnes	B.3.1. B.6.1.

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		sasniegumi, ir sadarbība ar augstskolām vai attiecīgās jomas zinātniekiem un pētniekiem. *Punkti summējas!*	
4.	Projekta īstenošana ieviesīs jauninājumu/inovāciju vietējās rīcības grupas teritorijā	**2** – projekts rada jauninājumu visā vietējās rīcības grupas teritorijā vai aptver plašāku teritoriju. **1,5** – projekts rada jauninājumu reģionālās nozīmes centrā un/vai novadu nozīmes attīstības centros[1] (vienā vai vairākos). **1** - projekts rada jauninājumu vietējās nozīmes centrā, lielajā ciemā[2] (vienā vai vairākos). **0,5** – projekts rada jauninājumu tikai uzņēmuma/organizācijas līmenī. **0** – netiek radīts jauninājums/inovācija. *Tiek vērtēts projekta īstenošanas rezultātā radītā inovācija, projekta oriģinalitāte – jauna prece vai pakalpojums, radīts jauns ražošanas virziens, vai jauna sadarbības metode vai produkcijas noieta veicināšana, vai ieviesta jauna kultūra, produkts, vai jauna produkta apstrādes tehnoloģija, vai jauna tehnoloģija mājražošanai. Produkts/pakalpojums tiks izmantots regulāri (vismaz vienu reizi nedēļā).* [1] **Reģionālās nozīmes attīstības centrs –** Kuldīga. [1] **Novadu nozīmes attīstības centri –** Skrunda, Alsunga. [2] **Vietējās nozīmes centri, lielie ciemi.** Vārme, Rudbārži, Dzelda, Ēdole, Pelči, Renda, Mežvalde, Kabile, Snēpele, Turlava, Laidi, Vilgāle, Padure, Gudenieki, Īvande.	B.3.1. B.6.1.
5.	Atbalsta pretendents reģistrēts/deklarēts VRG darbības teritorijā	**1** – ja atbalsta pretendents ir fiziska persona – vienu gadu līdz projekta iesniegšanai persona ir deklarēta VRG darbības teritorijā. Ja atbalsta pretendents ir juridiska persona – vienu gadu līdz projekta iesniegšanai uzņēmuma juridiskā adrese reģistrēta VRG darbības teritorijā. **0** – ja atbalsta pretendents, fiziska vai juridiska persona, reģistrēta ārpus VRG teritorijas. Koppprojekta gadījumā vismaz vienam dalībniekam jābūt reģistrētam VRG teritorijā vienu gadu līdz projekta iesniegšanai. *Atbalsta pretendents – fiziska persona projekta iesniegumam pievieno izziņu vai izdruku no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes reģistra par deklarēto dzīvesvietu.*	D. Pavaddokumenti „Citi iesniegtie dokumentu“ pievienota izziņa vai izdruka, ja attiecas

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		Juridisko personu informācija tiek pārbaudīta pēc publiski pieejamās informācijas.	
6.	Projekta nepieciešamības pamatojums	**2** – ir veikta tirgus izpēte (ir pievienoti apliecinoši dokumenti[1] vai atsauce uz publiski pieejamu un pārbaudāmu informāciju), tai skaitā sniegts konkurentu izvērtējums. **1** – nepilnīgs tirgus izpētes un konkurentu izvērtējums (piemēram: tirgus izpēte bez pamatojuma (nav pievienoti apliecinoši dokumenti vai atsauce uz publiski pieejamu un pārbaudāmu informāciju), minēti konkurenti, bet nav aprakstīti, izvērtēti, u.tml.) **0** – nav veikta tirgus izpēte un nav veikts konkurentu izvērtējums. [1]Apliecinoši dokumenti – dokumenti, kas apliecina, pierāda veikto tirgus izpēti (piemēram veikts pētījums, veiktās aptaujas kopsavilkums u.c.)	B.6.1. Pielikumā pievienotie dokumenti.
7.	Produkta/pakalpojuma apraksts	**2** – ir skaidrs un saprotams produkta/pakalpojuma apraksts[1]. **1**– daļējs/nepilnīgs[2] produkta/pakalpojuma apraksts. **0**– nav produkta/pakalpojuma apraksts. *[1] Apraksts – pakalpojuma sniegšanas / produkta radīšanas procesa nodrošināšanas apraksts (piem. ko darīs, kas darīs, kas nepieciešams, kādi resursi nepieciešami u.t.t.)* *[2] Daļējs/nepilnīgs apraksts – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1.
8.	Projekta budžeta pamatojums	**2** – projekta iesnieguma C sadaļas dati ir pamatoti B sadaļā un otrādi, pievienota cenu aptauja vai iepirkuma procedūras apliecinoši dokumenti. **1** – projekta iesnieguma C sadaļa ir aizpildīta, bet nav pamatota ar cenu aptaujas vai iepirkuma procedūras apliecinošiem dokumentiem. **0** – projekta iesnieguma C sadaļas dati nav pamatoti B sadaļā vai otrādi, nav pielikumā pievienota cenu aptauja vai iepirkuma procedūras apliecinoši dokumenti.	B.6.1. B.9. B.10. C.Finanšu informācija Pielikumā pievienotie dokumenti
9.	Projekta rezultātā radīto darba vietu skaits	**2** – radītas divas vai vairāk darba vietas[1]. **1** – radīta darba vieta[1]. **0** – nav radītas jaunas darba vietas vai nav pamatojuma norādītajām radītajām darba vietām.	B.6.1. B.4. B.4.1., *ja attiecas* *B.9.*

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		Nosaukto darba vietu skaitam jābūt adekvātam projekta saturam, darba vietām jābūt aprakstītām un pamatotām budžeta pozīcijās ! [1] *radīta darba vieta - saskaņā 13.10.2016. MK noteikumiem nr. 590 „Valsts un Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanas kārtība lauku attīstībai apakšpasākumā „Darbību īstenošana saskaņā ar sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģiju“.*	*C.2.1.* *C.3.1.*
10.	Produkta/pakalpojuma mērķgrupas raksturojums	**2** – ir raksturota mērķgrupa, kas pamatota projektā un ir skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai. **1** - mērķgrupa apzināta, bet nav pamatota un skaidri, nepārprotami saprotama trešajai personai. **0** – nav norādīta un/vai nav raksturota mērķgrupa.	B.6.1.
11.	Projekta ilgtspēja un risku izvērtējums	**2** – aprakstīts, kas un kā nodrošinās projektu rezultātu uzturēšanu visu projekta uzraudzības laiku (5 gadus pēc projekta realizācijas), norādīti iespējamie projekta uzturēšanas riski un to novēršanas paņēmieni. Pamatots kā tiks veikta pamatlīdzekļu uzturēšana, remontēšana, telpu uzturēšana u.c. (ja attiecināms). **1** – daļēji aprakstīts, kas un kā uzturēs projekta rezultātus pēc projekta beigām. Ir minēts kas un kā nodrošinās, bet nav pamatojuma vai arī pamatojums ir nekonkrēts, vispārīgs. Ir minēti projekta uzturēšanas riski, bet nav minēti to novēršanas paņēmieni vai tie ir nekonkrēti un vispārīgi, nesaistīti ar projekta mērķi. **0** – nav aprakstīts, kas un kā uzturēs projekta rezultātus pēc projekta beigām, nav aprakstīta projekta dzīvotspēja vai projektā ir uzrakstīts, ka tiks nodrošināta projekta ilgtspēja, bet nav pamatojuma.	B.6.1. C.2.1. C.3.1.
12.	Projekta finansēšanas apraksts	**2** – ir skaidrs un saprotams projekta finansēšanas apraksts. **0** – nav finansēšanas apraksta vai finansēšanas apraksts ir daļējs/nepilnīgs[1]. *[1]Daļēji/nepilnīgi – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1. B.6.3.
13.	Sezonalitātes ietekmes mazināšana	**1** – ja projekta īstenošanas rezultātā tiek mazināta sezonalitāte[1] (tiek nodrošināta ***<u>aktīvā darbība</u>*** no novembra līdz martam vai arī visu gadu). **0** – ja projekta īstenošanas rezultātā netiek mazināta sezonalitātes ietekme. *[1]Sezonalitātes mazināšana – uzņēmuma aktīvās darbības nodrošināšana no 1.novembra līdz 31.martam, kas tiek atspoguļota naudas plūsmā.*	B.6.1. C.2.1. C.3.1. Pielikumā pievienotie dokumenti

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		Atbalsta pretendents pielikumā pievieno plānoto klientu/ražošanas plūsmu 2 gadu periodā pa mēnešiem pēc projekta īstenošanas.	

- Kopējais novērtējumā iegūstamais maksimālo punktu skaits 21.0.
- Minimālais punktu skaits projekta pozitīvam novērtējumam - 11.0 punkti.
- Ja punktu skaits ir zemāks par minimālo punktu skaitu, projekta pieteikums tiek noraidīts.
- Ja 1.kritērijā projekts saņem atzīmi „Neatbilst“, projekta pieteikums tiek noraidīts.
- Punktu skaits tiek noapaļots līdz diviem cipariem aiz komata.
- Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroka tiek dota projekta iesniedzējam, kurš ieguvis vairāk punktu īpašajos vērtēšanas kritērijos.

4.3.1.2.Projektu vērtēšanas kritēriji 2.rīcībai „Atbalsts sabiedrisko aktivitāšu dažādošanai un teritorijas sakārtošanai” un 3.rīcībai „Atbalsts materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma un dabas mantojuma saglabāšanai”

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
1	Projekta saturiskā atbilstība rīcībai. Ja šajā kritērijā projekts saņem “Neatbilst“, projekts tālāk netiek vērtēts.	Punktu skaits netiek piemērots. Nosaka vai projekts **atbilst** konkrētai rīcībai vai **neatbilst**. Tiek vērtēta titullapā un „B. Informācija par projektu“ norādītā informācija. Ja projekts neatbilst konkrētai rīcība, tas tālāk netiek vērtēts.	Titullapa B.Informācija par projektu
2.	Projekta iesnieguma iesniegšana	**1** – projekta iesniegums iesniegts Lauku atbalsta dienesta Elektroniskās pieteikšanās sistēmā (EPS). **0** – projekta iesniegums iesniegts biedrības „Darīsim paši!“ birojā papīra formātā vai nosūtīts uz epastu: lad@lad.gov.lv kā dokuments, kas parakstīts ar elektronisko parakstu.	

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		Ja Pretendents nav EPS lietotājs, tam Lauku atbalsta dienesta klientu apkalpošanas daļā (tuvākajā vai pieejamajā Dienesta reģionālajā pārvaldē vai Rīgā) jāiesniedz iesniegums un jānoslēdz līgums par EPS lietošanu, saņemot lietotāja numuru un paroli). *Iesniedzot birojā, līdzi ārējais datu nesējs ar projekta iesniegumu un visiem pavaddokumentiem skanētā veidā.* **Pieteikumi pa pastu netiek pieņemti !**	
3.	Projekta īstenošana ieviesīs jauninājumu/inovāciju vietējās rīcības grupas teritorijā	**2** – projekts rada jauninājumu visā VRG teritorijā vai aptver plašāku teritoriju. **1,5** – projekts rada jauninājumu reģionālās nozīmes centrā un/vai novadu nozīmes attīstības centros (vienā vai vairākos)[1]. **1** - projekts rada jauninājumu vietējās nozīmes centrā, lielajā ciemā (vienā vai vairākos)[2]. **0,5** – projekts rada jauninājumu tikai uzņēmuma/organizācijas līmenī. **0** – netiek radīts jauninājums/inovācija. ***Tiek vērtēts projekta īstenošanas rezultātā radītais jauninājums/inovācija, projekta oriģinalitāte.***	B.3. B.3.1. B.6.1.
4.	Projekta nepieciešamības pamatojums	**2** – ir veikts esošās situācijas raksturojums (identificēta problēma un skaidri strukturēts kā projekta īstenošanas rezultātā problēma tiks risināta). **1** – daļējs/nepilnīgs esošās situācijas raksturojums[1] (piemēram, ir identificēta problēma, bet nav skaidri strukturēts kā projekta rezultāts atrisinās šo problēmu, ir vispārīgs problēmas raksturojums, bet nav skaidri definēta problēma, u.t.t.). **0** – nav veikts esošās situācijas raksturojums. *[1] Daļējs/nepilnīgs – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1.
5.	Projekta īstenošanas rezultātā radītās aktivitātes apraksts	**2** – ir skaidrs un saprotams aktivitātes[1] apraksts. **1**– daļējs/nepilnīgs [2] aktivitātes apraksts. **0**– nav aktivitātes apraksts.	B.1, B.5. B.6.1.

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		[1] saskaņā ar 13.10.2015. MK noteikumos nr. 590 noteiktajām apakšpasākuma darbībām aktivitātē „Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas“. [2] *Daļējs/nepilnīgs – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	
6.	Projekta budžeta pamatojums	**2** – projektā sniegta izsmeļoša, pamatota informācija par projekta budžetu. Plānotais budžets atbilst projekta mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem. Ir veikta, iesniegta cenu aptauja vai iesniegti iepirkuma dokumenti. Saprotami pamatota piegādātāja izvēle. **1** - projekta budžets atbilst mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem. Nav aprakstīta piedāvājuma salīdzināšana, izvēlētais pretendents. **0** – nav aprakstīts projekta budžets, projektā budžets neatbilst projekta mērķim un sasniedzamajiem rezultātiem.	B.5. B.6.1. B.8. B.9. C sadaļa
7.	Projekts tiek īstenots lauku teritorijā, ārpus attīstības centriem un pilsētas	**1** – projekts tiek īstenots ārpus reģionālās nozīmes attīstības centra[1] . (vērtē pēc projekta īstenošanas vietas). **0** – projekts tiek īstenots reģionālās nozīmes attīstības centrā. [1]Reģionālās nozīmes attīstības centrs – Kuldīga.	Titullapa. B.6.1. B.7.
8.	Projekta ilgtspēja un risku izvērtējums	**2** – aprakstīts, kas un kā nodrošinās projektu rezultātu uzturēšanu visu projekta uzraudzības laiku (5 gadus pēc projekta realizācijas), norādīti iespējamie projekta uzturēšanas riski un to novēršanas paņēmieni. Pamatots kā tiks veikta pamatlīdzekļu uzturēšana, remontēšana, telpu uzturēšana u.c. (ja attiecināms). **1** – daļēji/nepilnīgi[1] aprakstīts, kas un kā uzturēs projekta rezultātus pēc projekta beigām. (piemēram ir minēts kas un kā nodrošinās, bet nav pamatojuma vai arī pamatojums ir nekonkrēts, vispārīgs. Ir minēti projekta uzturēšanas riski, bet nav minēti to novēršanas paņēmieni vai tie ir nekonkrēti un vispārīgi, nesaistīti ar projekta mērķi u.t.t.) **0** – nav aprakstīts, kas un kā uzturēs projekta rezultātus pēc projekta beigām, nav aprakstīta projekta dzīvotspēja vai projektā ir uzrakstīts, ka tiks nodrošināta projekta ilgtspēja, bet nav pamatojuma. [1] *Daļējs/nepilnīgs apraksts – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1.

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
9.	Vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana	**0,5** – vērsts uz bērnu un/vai jauniešu interešu attīstīšanu, jauniešu nodarbinātības veicināšanu, kas skaidri pamatots pieteikumā. **0,5** - vērsts uz cilvēku ar redzes, kustību u.c. funkcionāliem traucējumiem iespējām iekļauties sabiedrībā, kas skaidri pamatots pieteikumā. **0,5** – vērsts uz personām pirmspensijas vecumā[1], pensionāriem, kas skaidri pamatots pieteikumā. **Punkti summējas!** *[1] sievietes un vīrieši vecumā no 50 gadiem un vecāki.*	B.6.1.
10,	Projektā definēta un pamatota mērķauditorija	**2** – Ir definēta mērķauditorija, veikta izpēte un sniegts pamatojums (ir pievienoti apliecinoši dokumenti[1] vai atsauce uz publiski pieejamu un pārbaudāmu informāciju). **1** - Mērķauditorija definēta, bet nav pamatojuma vai pamatojums ir daļējs/nepilnīgs[2]. **0** – Nav definēta un pamatota mērķauditorija. **[1]***Apliecinoši dokumenti – dokumenti, kas apliecina, pierāda veikto izpēti (piemēram veikts pētījums, veiktās aptaujas kopsavilkums u.c.)* *[2] Daļējs/nepilnīgs apraksts – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1.
11.	Sabiedriskā labuma projekta pamatojums	**2** -ir pamatojums sabiedriskajam labumam projektā, saskaņā ar MK noteikumos noteikto definīciju – „sabiedriskā labuma projekts“. **1** – daļējs/nepilnīgs [1] pamatojums iedzīvotāju ieguvumam no projekta kā sabiedriskā labuma projekta. **0** – nav pamatojuma sabiedriskajam labumam projektā. *[1] Daļējs/nepilnīgs apraksts – sniegtā informācija nav skaidri un nepārprotami saprotama trešajai personai.*	B.6.1.
12.	Projekta informācijas un publicitātes pasākumi	**2** - projekta informācijas un publicitātes pasākumi paredzēti, saskaņā ar MK noteikumos noteikto definīciju „sabiedriskās attiecības“ un norādīta budžeta sadaļā. **1** – bezmaksas projekta informācijas un publicitātes pasākumi.	B.12. B.8. B.9.

Nr.	Kritērijs	Paskaidrojoša informācija	Atbilstošā projekta iesnieguma sadaļa
		0 – projekta informācijas un publicitātes pasākumi nav paredzēti.	C.sadaļa

- Kopējais novērtējumā iegūstamais maksimālo punktu skaits 19,50.
- Minimālais punktu skaits projekta pozitīvam novērtējumam - 10,00 punkti.
- Ja punktu skaits ir zemāks par minimālo punktu skaitu, projekta pieteikums tiek noraidīts.
- Ja 1.kritērijā projekts saņem atzīmi „Neatbilst“, projekta pieteikums tiek noraidīts.
- Punktu skaits tiek noapaļots līdz diviem cipariem aiz komata.
- Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroka tiek dota projekta iesniedzējam, kas ieguvis lielāku punktu skaitu Īpašajos vērtēšanas kritērijos.

4.3.1.3.Īpašie vērtēšanas kritēriji visām Rīcības plānā iekļautajām rīcībām

Īpašie vērtēšanas kritēriji tiek pielietoti vērtēšanā tikai tad, ja divi vai vairāk projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu.

Ja vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, priekšroku dod atbalsta pretendentam, kas ieguvis lielāku punktu skaitu atbilstoši vietējās attīstības stratēģijā noteiktajiem īpašajiem vērtēšanas kritērijiem.

Īpašajos vērtēšanas kritērijos iegūtais punktu skaits tiek summēts klāt punktiem, kas iegūti projektu vērtēšanas kritērijos.

1. Ja divi vai vairāki projekti ir ieguvuši vienādu punktu skaitu, projektus ar vienādo punktu skaitu sarindo augošā secībā, priekšroku dodot projektam ar lielākām kopējām attiecināmām izmaksām. Projektam ar lielākām kopējām attiecināmām izmaksām piešķir 0,009, nākamajam projektam (0,009-0,0001)xN, kur N ir projekta kārtas numurs.

2. Ja diviem projektiem ir vienādas kopējo attiecināmo summas, netiek pielietots 1.punktā minētais kritērijs, bet tiek ņemti vērā zemāk uzskaitītiei kritēriji, piemērojot „1)". Ja nav iespējams piemērot „1)", tad secīgi piemēro „2)" u.t.t.t

1) 0,001 punktu iegūst projekts, kas tiek realizēts ārpus pilsētas, novada centra vai vietējās teritorijas centra.

2) 0,001 punktu iegūst projekts ar mazāko pieprasīto publiskā finansējuma summu.

3) 0,001 punktu iegūst projekts, kura iesniedzējam nav realizācijā esoši projekti LEADER (tiek fiksētas uz konkrētā projekta iesniegšanas dienu).

4) 0,001 iegūst projekta iesniedzējs, kas kārtas ietvaros iesniedzis tikai vienu projekta pieteikumu. Ja projekta iesniedzējs iesniedzis 2 un vairāk projektu pieteikumus – saņem 0 punktus.

4.3.2.INTEREŠU KONFLIKTA NOVĒRŠANA

Pirms projektu iesniegumu vērtēšanas uzsākšanas, visi vērtēšanas komisijas locekļi aizpilda interešu konflikta novēršanas deklarāciju. Tās forma ir sekojoša:

Biedrības *Darīsim paši!* projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas dalībnieku

INTEREŠU DEKLARĀCIJA

Vārds, uzvārds:	
Organizācija, amats:	
Konkursa nosaukums, uz kuru attiecas finansējuma piešķiršana:	

Interešu konflikts nepastāv, dalībnieks paraksta apliecinājumu **A**

A

Apliecinu, ka man nav tādu apstākļu, kuru dēļ es, personīgu motīvu vadīts (a), varētu būt ieinteresēts (-a) konkursa rezultātos par labu kādam pretendentam un kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā.

Datums:_____

Paraksts:_____/ vārds , uzvārds /

Gadījumā, ja pastāv interešu konflikts, dalībnieks par to informē, parakstot sadaļu **B**

B

Informēju, ka man ir apstākļi, kuru dēļ es varētu nonākt interešu konfliktā un kuri varētu ietekmēt manu objektivitāti lēmumu pieņemšanā:

_____ *(papildus informācija par apstākļiem, kas veido interešu konfliktu)*

Datums:_____

Paraksts:_____/ vārds, uzvārds /

Biedrības „Darīsim paši!“ padomes locekļiem nav atļauts piedalīties projektu vērtēšanas komisijas darbā un lēmumu pieņemšanā tajā rīcībā un tajā projektu pieņemšanas kārtā, kurā viņš pats vai viņa saistītās personas ir iesniegušas projekta iesniegumu.

Atzinuma veidlapa par projekta atbilstību vietējai attīstības stratēģijai ir sekojoša:

Biedrības *Darīsim paši!* projektu vērtēšanas komisijas
ATZINUMS
par projekta atbilstību VRG sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijai

Kuldīgā

20.... g.----------

REKVIZĪTI :

ES Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atklāta projektu iesnieguma konkursa

Pasākumam (*Pasākuma nosaukums)*

Attiecināmā vietējās attīstības stratēģijas rīcība *(Rīcības nosaukums)*

Atbalsta pretendents *(Pilns nosaukums)*

Projekta iesnieguma Nr. *(VRG reģistra Nr.)*

Projekta nosaukums *(Pilns nosaukums no projekta iesnieguma)*

ATZINUMS :

Saņemtais novērtējums: *(punkti)*

Atzinums: *(pozitīvs / negatīvs)*

Pamatojums: *(aizpilda, ja saņemts negatīvs novērtējums)*

PARAKSTS : *(paraksttiesīgās personas paraksts)*

4.4. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas procedūra

Procedūras vispārējie principi ir noteikti biedrības *Darīsim paši!* sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas projektu vērtēšanas un uzraudzības komisijas Nolikumā. Principi ir sekojoši:

- Vismaz vienu reizi projekta īstenošanas laikā veikt ELFLA projektu gaitas izvērtēšanu tā realizācijas vietā;
- Pēc projekta apsekošanas aizpildīt ELFLA projekta gaitas rezultātu novērtējuma formulāru:

Biedrības *Darīsim paši!* projektu uzraudzības komisijas
projekta gaitas un rezultātu novērtējuma
FORMULĀRS

Kuldīgā 20___gada _____

ES Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai atklāta projektu iesnieguma konkurss

Pasākumam _____

Aktivitātei _____

Attiecināmā SVVA stratēģijas rīcība _____

Atbalsta pretendents _____

Projekta iesnieguma Nr. _____

Projekta nosaukums _____

Pretendenta pārstāvis _____

Novērtējums

Vai projekta īstenošana ir noslēgusies?		
Ja projekta īstenošana ir noslēgusies	Vai projekta mērķis ir sasniegts?	
	Vai projektā plānotie rezultāti ir sasniegti?	
	Vai projektā īstenotās aktivitātes ir pieejamas vietējiem iedzīvotājiem?	
Komentāri, ieteikumi projekta realizētājiem		

4.5. Sabiedrības virzītas vietējās attīstības stratēģijas īstenošanas organizācija

Biedrības padome pieņem lēmumu par SVVA stratēģijas apstiprināšanu un grozījumu veikšanu un apstiprināšanu, kā arī projektu konkursu izsludināšanu un projektu iesniegumu atbilstību SVVA stratēģijai. Biedrības kopsapulce apstiprina un atbrīvo no amata biedrības padomi. Biedrības padome apstiprina projektu vērtēšanas un uzraudzības komisiju. Biedrības administratīvais vadītājs nodrošina projektu konkursu norisi, nepieciešamo apmācību semināru organizēšanu, konsultāciju sniegšanu, iedzīvotāju aktivizēšanu. Projektu rezultātu uzraudzību organizē administratīvais vadītājs piesaistot uzraudzības komisijas locekļus. Projektu vērtēšanas komisija nodrošina saņemto projektu iesniegumu vērtēšanu atbilstoši padomes apstiprinātajam biedrības *Darīsim paši!* projektu vērtēšanas un uzraudzības komisijas nolikumam.

5. FINANSĒJUMA SADALES PLĀNS

Nr. p. k.	Mērķis	Lauku attīstības programmas apakšpasākumā		Rīcības programmas pasākumā	
		atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Lauku attīstības programmas apakšpasākumā)	atbalsta apmērs (*euro*)*	atbalsta apmērs (% pret kopējo atbalstu Rīcības programmas pasākumā)	atbalsta apmērs (*euro*)*
1.	Vietējās ekonomikas stiprināšana	50%	761598.35	n/a	n/a
2.	Dzīves vides kvalitātes uzlabošana un sabiedrisko aktivitāšu dažādošana, tostarp personām ar invaliditāti, jauniešiem, senioriem un ģimenēm ar maziem bērniem	50%	761589.35		
3.	Starpteritoriālās un starpvalstu sadarbības veicināšana	n/a	n/a		
Kopā		100%	1523178.70		
t. sk. uzņēmējdarbības attīstībai		50%			

PIELIKUMI

1.pielikums

Biedrības *Darīsim paši!* biedru saraksts uz 2016.gada 16.decembri

Nr.pk.	Pārstāvis	Pārstāvētā organizācija
1.	Zane Eglīte	Skrundas novada pašvaldība
2.	Inga Bērziņa	Kuldīgas novada pašvaldība
3.	Santa Kreičmane	Alsungas novada pašvaldība
4.	Valdis Plaudis	SIA *Studija 54*
5.	Daiga Bitiniece	SIA *Jaunais Kurzemnieks*
6.	Ernests Bušers	Z/S *Zāgkalni*
7.	Laura Grīnberga	Biedrība *Kuldīgas meža īpašnieku apvienība*
8.	Austra Belševica	Biedrība *Kuldīgas pilsētas pensionāru apvienība „Rumbiņa”*
9.	Ingus Pētersons	Biedrība *Kuldīgas tūrisma un orientēšanās klubs „Taka”*
10.	Genadijs Sičevs	Biedrība *Tu vari!*
11.	Dace Pušilova	Biedrība *Latvijas mazpulki-142.Snēpeles mazpulks*
12.	Agra Šēle	Biedrība *Dzīvotprieks*
13.	Ligita Mateviča	Biedrība *Ēdoles skola nākotnei*
14.	Klāvs Svilpe	Biedrība *SDK jaunieši*
15.	Una Matisone	Biedrība *Mobilais izglītības centrs*
16.	Maira Brūdere	Biedrība *Sapņu tilti*
17.	Antra Grīnberga	Biedrība *Kursas raksti*
18.	Jēkabs Šalms	Biedrība „Rendas pagasta attīstības biedrība“
19.	Daina Bērende	Fiziska persona
20.	Aldona Zīdere	Fiziska persona
21.	Ināra Oļena	Fiziska persona

22.	Dace Šēle	Fiziska persona
23.	Aigars Grīnbergs	Fiziska persona
24.	Terēza Strauta	Fiziska persona
25.	Inese Siliņa	Fiziska persona
26.	Dace Cielava	Fiziska persona
27.	Brigita Lange	Fiziska persona
28.	Lija Šēle	Fiziska persona
29.	Mārcis Brantevics	Fiziska persona
30.	Tālivaldis Bergmanis	Fiziska persona
31.	Inta Freiberga	Fiziska persona
32.	Dace Gūtmane	Fiziska persona
33.	Anda Upleja	Fiziska persona
34.	Andris Neilands	Fiziska persona
35.	Lelde Ose	Fiziska persona